

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10, 6/13, 70/17 i 125/23) i člana 117 Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG“, br. 72/19 i 8/21), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 26. juna 2024. godine, donio je

ODLUKU
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O MINIMALNIM STANDARDIMA ZA
UPRAVLJANJE RIZICIMA U KREDITNIM INSTITUCIJAMA

Član 1

U Odluci o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“, broj 134/21) u članu 3 tačka 29 mijenja se i glasi:

„29) rizik opcije (eng. option risk) je rizik koji proizilazi iz opcija (ugrađenih i eksplicitih), pri kojem kreditna institucija ili njen klijent mogu da promijene nivo i ročnost novčanih tokova, odnosno rizik koji proizilazi iz instrumenata koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa, gdje je gotovo sigurno da će njihov imalac da iskoristi opciju, ako je to u njegovom finansijskom interesu (ugrađene ili eksplicitne automatske opcije) i rizik koji proizilazi iz fleksibilnosti implicitno ugrađene opcije ili iz uslova instrumenata koji su osjetljivi na kamatne stope, tako da promjene kamatnih stopa mogu da utiču na promjenu ponašanja klijenta (ugrađeni bihejvioralni rizik opcija);“.

Poslije tačke 29 dodaje se sedamnaest novih tačaka koje glase:

- „30) instrumenti osjetljivi na promjenu kamatne stope su stavke aktive, obaveza i vanbilansne stavke iz knjige pozicija kojima se ne trguje, koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa (isključujući aktivu koja je odbijena od redovnog osnovnog kapitala (CET1) – npr. nepokretnosti ili nematerijalna imovina ili izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u knjizi pozicija kojima se ne trguje);
- 31) mjere neto prihoda od kamata su mjere promjena očekivane buduće profitabilnosti unutar određenog vremenskog perioda koje proizlaze iz kretanja kamatnih stopa, u slučaju IRRBB-a, ili iz promjena kreditnog spreda, u slučaju CSRBB-a. Obuhvata prihode od kamata i rashode od kamata;
- 32) mjere neto prihoda od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti su mjere neto prihoda od kamata nakon što su promjene tržišne vrijednosti instrumenata obračunate/uzete u obzir u zavisnosti od računovodstvenog tretmana koji se zasniva na mjerama fer vrijednosti;

- 33) mjere ekonomske vrijednosti (EV) su mjere promjena neto sadašnje vrijednosti instrumenata osjetljivih na promjenu kamatnih stopa tokom njihovog preostalog perioda trajanja, koje proizlaze iz kretanja kamatnih stopa, u slučaju IRRBB-a; ili promjena neto sadašnje vrijednosti instrumenata osjetljivih na promjene kreditnog spreda tokom njihovog preostalog perioda trajanja, koje proizlaze iz kretanja kreditnog spreda, u slučaju CSRBB-a. Mjere ekonomske vrijednosti odražavaju promjene vrijednosti tokom preostalog perioda trajanja instrumenata osjetljivih na promjenu kamatnih stopa, u slučaju IRRBB-a, ili instrumenata osjetljivih na rizik kreditnog spreda, u slučaju CSRBB-a, tj. dok sve pozicije ne isteknu;
- 34) mjere ekonomske vrijednosti kapitala (EVE) su poseban oblik mjere ekonomske vrijednosti u kojem je kapital isključen iz novčanih tokova;
- 35) modeliranje uslovnog novčanog toka je modeliranje novčanog toka pod pretpostavkom da ročnost ili iznos novčanih tokova zavise od određenog scenarija kamatnih stopa;
- 36) modeliranje bezuslovnog novčanog toka je modeliranje novčanog toka pod pretpostavkom da ročnost i iznos novčanih tokova ne zavise od određenog scenarija kamatnih stopa;
- 37) bilans stanja sa pretpostavkom isteka (engl. run-off balance sheet) je bilans stanja koji uključuje bilansne i vanbilansne stavke u kojima se postojeće pozicije iz knjige pozicija kojima se ne trguje amortizuju i ne zamjenjuju novim poslovima;
- 38) dinamički bilans stanja je bilans stanja koji uključuje bilansne i vanbilansne stavke koje obuhvataju buduća poslovna očekivanja, prilagođena u skladu sa odgovarajućim scenarijom na dosljedan način;
- 39) statički bilans stanja je bilans stanja koji uključuje bilansne i vanbilansne stavke, u kojoj se ukupna veličina i struktura održavaju zamjenom novčanih tokova koji dospijevaju ili se ponovno utvrđuju novim novčanim tokovima koji imaju uporedive karakteristike u pogledu iznosa, perioda ponovnog utvrđivanja i komponenata spreda;
- 40) retail depozit ima značenje utvrđeno propisom kojim se definiše upravljanje rizikom likvidnosti kreditnih institucija;
- 41) transakcioni depozit i računi su retail depoziti bez ugovorenog roka dospijeća na kojima se obavljaju redovne transakcije (npr. za redovno uplaćivanje zarada) ili oni retail depoziti bez ugovorenog roka dospijeća koji su nekamatonosni čak i u okruženju visokih kamatnih stopa;
- 42) ostali retail depoziti su depoziti koji se drže na računu koji nije transakcioni;
- 43) mjere IRRBB-a su mjere ekonomske vrijednosti i mjere neto kamatnih prihoda nakon promjena tržišne vrijednosti, primijenjene u kontekstu osjetljivosti na promjene kamatnih stopa;
- 44) instrumenti osjetljivi na promjenu kamatnog spreda su stavke aktive, obaveza i vanbilansne stavke iz knjige pozicija kojima se ne trguje, koje su osjetljive na

promjene kamatnih spreadova (isključujući aktivu koja je odbijena od redovnog osnovnog kapitala (CET1) – npr. nepokretnosti ili nematerijalna imovina ili izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u knjizi pozicija kojima se ne trguje);

- 45) mjere CSRBB-a su mjere ekonomske vrijednosti i mjere neto kamatnih prihoda nakon promjena tržišne vrijednosti, primijenjene u kontekstu osjetljivosti na promjene tržišnih kreditnih spreadova/spredova likvidnosti;
- 46) značajna valuta za potrebe IRRBB-a je valuta kod koje je računovodstvena vrijednost finansijske aktive ili obaveza denominovanih u toj valuti jednaka 5% ili više ukupne aktive ili obaveza iz knjige pozicija kojima se ne trguje.“.

Član 2

U Poglavlju VI. UPRAVLJANJE KAMATNIM RIZIKOM IZ POZICIJA KOJIMA SE NE TRGUJE, dodaje se naziv potpoglavlja koje glasi:

„ 6.1. Identifikacija i upravljanje IRRBB-om.“

Član 3

Čl. 62 i 63 mijenjaju se i glase:

„Upravljanje IRRBB-om Član 62

(1) Kreditna institucija je dužna da implementira interne sisteme, da koristi standardizovani pristup ili pojednostavljeni standardizovani pristup za identifikovanje, vrednovanje, upravljanje i ublažavanje rizika koji proizilaze iz potencijalnih promjena kamatnih stopa koje utiču na ekonomsku vrijednost kapitala i neto kamatne prihode od poslova koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje (u daljem tekstu: IRRBB).

(2) Kreditna institucija je dužna da utvrdi postojeće i buduće izloženosti IRRBB-u na proporcionalan način, zavisno od nivoa, složenosti i rizičnosti pozicija iz knjige pozicija kojima se ne trguje, ili rastući rizični profil, uzimajući u obzir poslovni model, strategije i poslovno okruženje u kojem posluje ili namjerava da posluje.

(3) Pri izračunavanju uticaja kretanja kamatnih stopa iz perspektive dobiti, kreditna institucija je dužna da, pored efekata na kamatne prihode i rashode, razmotri i efekte promjena tržišne vrijednosti instrumenata, u zavisnosti od računovodstvenog tretmana (fer vrijednosti) evidentiranih u bilansu uspjeha ili direktno u kapitalu (preko ostalog ukupnog rezultata), kao i da uzme u obzir povećanje ili smanjenje dobiti i gubitaka i kapitala u kratkoročnom i srednjoročnom periodu koje proizilazi iz kretanja kamatnih stopa.

(4) Promjena u dobiti iz stava 3 ovog člana je razlika između očekivane dobiti po osnovnom scenariju i očekivane dobiti po alternativnom scenariju, koji uključuje ili nepovoljniji šok ili stresni scenario, iz perspektive trajnog poslovanja.

(5) Promjena neto prihoda od kamata trebalo bi da bude razlika između očekivanih neto prihoda od kamata u okviru scenarija šoka ili stresa iz perspektive trajnosti poslovanja i očekivanih neto prihoda od kamata u skladu sa osnovnim scenarijom.

(6) Promjena tržišne vrijednosti instrumenata (fer vrijednost) trebalo bi da budu razlika između očekivane tržišne vrijednosti prema scenariju šoka ili stresa iz perspektive trajnosti poslovanja i očekivane tržišne vrijednosti u skladu sa osnovnim scenarijom na kraju procijenjenog perioda.

(7) Kreditna institucija mora da razmotri sve instrumente osjetljive na promjenu kamatne stope po osnovu pozicija kojima se ne trguje, radi procjene izloženosti IRRBB-u i upravljanju njima, uključujući aktivu, obaveze, kamatne derivate, finansijske derivate koji nijesu kamatni derivati, a u kojima se navodi kamatna stopa i druge vanbilansne stavke (kao što su obaveze po kreditima).

(8) Kreditna institucija bi, prilikom utvrđivanja instrumenata osjetljivijih na promjenu kamatne stope trebalo da razmotri nekvalitetne izloženosti (nakon umanjenja za ispravke) kao instrumente u kojima se odražavaju očekivani novčani tokovi i njihova ročnost.

(9) Nekvalitetnim kreditima iz stava 2 ovog člana smatraju se izloženosti koje su, u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija aktive i obračun rezervacija za potencijalne gubitke kreditnih institucija, utvrđene kao nekvalitetni krediti.

(10) Kreditna institucija je dužna da u potpunosti integriše supervizorski test atipičnih vrijednosti u interni okvir za upravljanje IRRBB-om i da ga koristi kao dopunski alat za mjerenje izloženosti IRRBB-u.

(11) Matična kreditna institucija u Crnoj Gori je dužna da obezbijedi da su sistemi internog upravljanja i procesi upravljanja IRRBB-om dosljedni i dobro integrisani na konsolidovanoj osnovi.

Opšta strategija upravljanja IRRBB-om

Član 63

(1) Strategija kreditne institucije u pogledu IRRBB-a, koja uključuje sklonost za preuzimanje rizika za IRRBB i ublažavanje IRRBB-a, trebalo bi da bude dio opšte strategije, naročito strateških ciljeva i ciljeva koji se odnose na rizik.

(2) Opša strategija kreditne institucije za IRRBB trebalo bi da sadrži i odluku o tome u kojoj mjeri se poslovni model kreditne institucije oslanja na ostvarivanje neto prihoda od kamata „praćenjem krive prinosa“, tj. finansiranje imovine sa uporedivo dugim periodom

ponovnog utvrđivanja sa obavezama koje imaju srazmjerno kratak period ponovnog utvrđivanja. Ako se poslovni model u velikoj mjeri oslanja na taj izvor neto prihoda od kamata, organ upravljanja trebalo bi da objasni svoju strategiju za IRRBB i način na koji planira da preživi perioda ravne ili inverzne krive prinosa.

(3) Kreditna institucija koja koristi derivatne finansijske instrumente za ublažavanje izloženosti IRRBB-u trebalo bi da raspolaže potrebnim znanjem i stručnošću, kako bi pokazala da razumije posljedice ublažavanje rizika kamatnim derivatima.

(4) Kreditna institucija koja upotrebljava modele ponašanja klijenata kao input za mjerenje svog IRRBB-a trebalo bi da posjeduje potrebno znanje i stručnost, odnosno trebalo bi da može da dokaže da razumije posljedice modeliranja ponašanja svoje baze klijenata.

(5) Kreditna institucija mora da, prilikom donošenja odluka o aktivnostima zaštite od rizika, bude upoznate sa efektima računovodstvenih politika, ali računovodstveni tretman ne bi trebalo da bude presudan u određivanju njihovog pristupa upravljanju rizicima.

(6) Kreditna institucija zadužena za konsolidaciju dužna je da osigura da su sistemi internog upravljanja i procesi upravljanja IRRBB-om dosljedni i dobro integrisani na konsolidovanoj i na potkonsolidovanoj osnovi.“.

Član 4

U članu 65 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(3) Kreditna institucija može, u zavisnosti od svog poslovnog modela, da se utvrdi i podlimite za pojedinačne poslovne jedinice, portfolije, vrste instrumenata, konkretne instrumente ili materijalno značajne podvrste rizika IRRBB, kao što su rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa, bazni rizik i rizik opcije.

(4) Limiti mogu biti povezani sa konkretnim scenarijima promjena kamatnih stopa i ročnih struktura, kao što su njihovo povećanje ili smanjenje ili promjena oblika krive prinosa; kretanja kamatnih stopa koja se upotrebljavaju za određivanje tih limita trebalo bi da na odgovarajući način odražavaju dovoljno nepovoljne situacije šoka i stresa, uzimajući u obzir raniju volatilnost kamatne stope i vrijeme koje je organu upravljanja potrebno za smanjivanje tih izloženosti riziku.“.

Član 5

U članu 66 stav 2 tačka 2 riječ „imovine“ zamjenjuju se riječju „aktive“.

U tački 3 riječi: „rizika dobiti“ zamjenjuju se riječima: „mjera neto prihoda od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti“.

U tački 11 riječi: „imovine i obaveza“ zamjenjuju se riječima: „u aktivi i obavezama“.

Član 6

U članu 67 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Kreditna institucija je dužna da sprovodi redovna revidiranja i ocjenu svojih sistema interne kontrole i procesa upravljanja rizicima kako bi se garantovalo da zaposleni poštuju utvrđene politike i procedure. Takva revidiranja trebalo bi da obuhvate i sve značajne promjene koje bi mogle da utiču na djelotvornost kontrola, uključujući promjene tržišnih uslova, osoblje, tehnologije i strukture za usklađenost sa limitima izloženosti, i trebalo bi da se osigura da postoje odgovarajuće procedure za eskalaciju za bilo koja prekoračenja limita.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 7

U članu 68 stav 2 tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) izračunavanje mjera IRRBB-a, kao i drugih mjera IRRBB-a na osnovu šokova i stresnih scenarija kamatnih stopa;“.

Tačka 5 briše se.

Dosadašnje tač. 6 i 7 postaju tač. 5 i 6.

St. 3 i 4 brišu se.

Dosadašnji st. 5 do 8 postaju st. 3 do 6.

Član 8

U članu 69 stav 3 tač. 4 i 5 mijenjaju se i glase:

„(4) podatke o uticaju ključnih pretpostavki modela na mjere IRRBB-a, uključujući promjene pretpostavki u različitim kamatnim scenarijima;

(5) podatke o uticaju kamatnih derivata na mjere IRRBB-a;“.

U tački 7 riječi „člana 78“ zamjenjuju se riječima „člana 78nj“.

Član 9

Poslije člana 70 dodaje se naziv novog potpoglavlja koji glasi:

“6.2. Mjerenje IRRBB-a korišćenjem internog sistema kreditne institucije“.

Član 10

Čl. 71 i 72 mijenjaju se i glase:

„Opšti pristup mjerenju IRRBB-a Član 71

(1) Kreditna institucija koja primjenjuje interne sisteme za mjerenje IRRBB-a dužna je da ih primjenjuje u skladu sa zahtjevima ove odluke, uzimajući u obzir princip proporcionalnosti.

(2) Kreditna institucija koja koristi interne sisteme za mjerenje IRRBB-a, treba da uzme u obzir metode date u Prilogu Ia ove odluke, ali ne i da se ograniči na njih, kako bi obezbijedila da su značajni aspekti IRRBB-a adekvatno obuhvaćeni.

(3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi pouzdane interne sisteme mjerenja koji obuhvataju sve komponente i izvore IRRBB-a koji su značajni za njen model poslovanja.

(4) Kreditna institucija je dužna da mjeri i prati svoju izloženost IRRBB-u u odnosu na moguće promjene ekonomske vrijednosti i neto prihode od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti, a naročito :

- 1) ukupan efekat ključnih pretpostavki modeliranja na mjerenje IRRBB-a u okviru različitih mjera IRRBB-a; i
- 2) IRRBB kamatnih derivata iz knjige pozicija kojima se ne trguje, ako je to značajno za model poslovanja.

(5) Kreditna institucija može iz izračunavanja mjere ekonomske vrijednosti da isključi komercijalne i druge komponente marže, pri čemu je dužna da koristi:

- 1) transparentnu metodologiju za utvrđivanje bezrizične stope sa početka svakog instrumenta; i
- 2) metodologiju koja se dosljedno primjenjuje za sve instrumente koji su osjetljivi na kamatne stope i u svim poslovnim jedinicama.

(6) Ako kreditna institucija, prilikom obračuna mjere ekonomske vrijednosti, isključuje komercijalne marže i druge komponente spreda, dužna je da:

- 1) koristi transparentnu metodologiju za utvrđivanje bezrizične kamatne stope na početku svakog instrumenta;
- 2) koristi metodologiju koja se dosljedno primjenjuje za sve instrumente koji su osjetljivi na promjenu kamatne stope i za sve poslovne jedinice.

(7) Kreditna institucija je dužna da pri izračunavanju mjera neto prihoda od kamata uključi komercijalne marže.

(8) Kreditna institucija je dužna da nekvalitetne kredite uključi u instrumente koji su osjetljivi na kamatne stope u iznosu dobijenom nakon umanjenja vrijednosti i rezervisanja, na način da odražavaju očekivane novčane tokove i njihovu ročnost.

(9) Pri mjerenju izloženosti IRRBB-u, kreditna institucija je dužna da koristi sopstvene pretpostavke i metode izračunavanja i ne može se oslanjati isključivo na izračun i rezultate supervizorskog testa atipičnih vrijednosti iz člana 78nj ove odluke.

Metode za mjerenje IRRBB-a **Član 72**

(1) Kreditna institucija je dužna, u zavisnosti od svoje veličine i složenosti poslova koje obavlja, da koristi niz kvantitativnih alata i modela koji odgovaraju njenoj izloženosti riziku kako bi se na odgovarajući način obuhvatili razni aspekti rizika kamatne stope.

(2) Kreditna institucija mora u potpunosti da razumije ograničenja svakog upotrijebljenog kvantitativnog alata i modela, i da ih uzme u obzir prilikom upravljanja IRRBB-om.

(3) Kreditna institucija je dužna da identifikuje i mjeri sve komponente IRRBB-a, uzimajući u obzir najmanje sljedeće metode:

- 1) za rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa:
 - gap analizu, koja se fokusira na utvrđivanje nivoa neusklađenosti u različitim vremenskim intervalima;
 - djelimično trajanje za rizik krive prinosa, koji se fokusira na disperziju i koncentraciju neusklađenosti u različitim vremenskim intervalima;
- 2) za bazni rizik, praćenje grupa instrumenata korišćenjem različitih kamatnih stopa, fokusirajući se na upotrebu derivata i drugih instrumenata zaštite od rizika u odnosu na različite osnove, konveksnost i ročnost, što se zanemaruje u analizi ročne neusklađenosti;
- 3) za rizik opcije, praćenje svih instrumenata sa ugrađenim ili eksplicitnim opcijama, pri čemu se kod biheviornalnih opcija sagledava broj hipotekarnih kredita, tekućih računa, štednje i depozita ako klijent ima opciju odstupanja od ugovornog dospjeća; broj preuzetih obaveza koje proizlaze iz povlačenja klijenata osjetljivih na kamatne stope, dok se kod automatskih opcija sagledavaju gornje (tzv. *caps*) i donje granice (tzv. *floors*) ugrađene u aktivu i obaveze, opcije na svopove ili opcije prijevremene otplate ugrađene u aktivu i obaveze velikih klijenata, kao i eksplicitne gornje granice, donje granice i opcije na svopove.

(4) Kreditna institucija je dužna da za mjerenje i praćenje IRRBB-a koristi najmanje jednu metodu zasnovanu na mjeri neto prihoda od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti i najmanje jednu metodu mjerenja ekonomske vrijednosti, koje zajedno obuhvataju sve komponente IRRBB-a.

(5) Kreditna institucija mora da, pri procjeni IRRBB-a, bude svjesna rizika koji mogu da nastanu kao posljedica računovodstvenog tretmana transakcija iz knjige pozicija kojima se ne trguje.

(6) Kreditna institucija sa složenim ili sofisticiranim modelom poslovanja dužna je da koristi višestruke metode mjerenja.“

Član 11

U članu 73 stav 4 riječi: „valutno specifični“ zamjenjuju se riječima: „specifični za pojedinu valutu“.

U stavu 5 tačka 3 riječi: „iz člana 78 stav 3“ zamjenjuju se riječima: „iz člana 78nj“.

U tački 3 tačka na kraju teksta zamjenjuje se tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„4) da li je validnost pretpostavki o diversifikaciji adekvatno naglašena.“.

Član 12

U članu 74 stav 2 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) utvrdila scenarije kamatnih stopa koji bi mogli ozbiljno da ugrozite kapital, mjere ekonomske vrijednosti i neto prihoda od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti kreditne institucije; i“.

Član 13

U članu 75 stav 2 tačka 6 riječ „zaštite.“ zamjenjuju se riječju „hedžinga;“.

U tački 6 tačka na kraju teksta zamjenjuje se tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„7) validaciju pretpostavki diversifikacije.“.

Član 14

Član 77 mijenja se i glasi:

**„Bihevioralne pretpostavke za račune klijenata bez određenih datuma ponovnog vrednovanja
Član 77**

(1) Kreditna institucija, prilikom definisanja bihevioralnih pretpostavki za modeliranje, ne uzima u obzir depozite finansijskih klijenata koji nemaju ugovoreni rok dospjeća, osim ako je riječ o operativnim depozitima koji se drže radi dobijanja usluge poravnanja, kastodija, upravljanja gotovim novcem ili drugih sličnih usluga kreditne institucije u kontekstu postojanog operativnog odnosa.

(2) Kreditna institucija treba da, prilikom modeliranja datuma ponovnog utvrđivanja cijene (eng. repricing date) retail depozita, depozita velikih nefinansijskih klijenata i operativnih depozita, koji nemaju definisani datum dospjeća (NMD), taj datum ograniči na najveći ponderisani prosječni datum ponovnog utvrđivanja cijene od pet godina, i da ga to ograničenje primijeni na ukupni iznos portfolija tih depozita i zasebno za svaku valutu.

(3) Kreditna institucija je dužna da prilikom određivanja bihevioralnih pretpostavki o računima bez određenih datuma ponovnog vrednovanja za potrebe upravljanja kamatnim rizikom:

- 1) utvrdi „konstantna salda“ (engl. core balances), odnosno stabilne depozite koji se vjerovatno neće ponovo vrednovati ni u slučaju znatnih promjena kamatnih stopa i/ili druge depozite čiju bi ograničenu elastičnost na promjene kamatnih stopa mogla da modelira;
- 2) omogući da pretpostavke modeliranja za te depozite odražavaju karakteristike deponenata (npr. retail/veliki klijenti) i vrste računa (npr. transakcioni/ drugi računi), na način da:
 - transakcioni depoziti retail-a uključuju račune čija komponenta primanja nije značajna za odluku klijenta da drži novac na računu;
 - depoziti retail-a uključuju račune retail-a čija je komponenta primanja relevantna za odluku klijenta da drži novac na računu,
 - depoziti velikih klijenata uključuju račune pravnih lica i drugih velikih klijenata, isključujući međubankarske račune ili druge potpuno cjenovno osjetljive račune;
- 3) procijeni moguću migraciju između depozita bez određenih datuma ponovnog vrednovanja i drugih depozita koji bi, u različitim scenarijima kamatnih stopa, mogli da promijene ključne bihevioralne pretpostavke modela;
- 4) razmotri moguća ograničenja ponovnog vrednovanja depozita retail-a u okruženjima sa niskim ili negativnim kamatnim stopama;
- 5) obezbijedi da su pretpostavke o opadanju „konstantnih“ i drugih modeliranih salda adekvatne za uravnoteženje koristi za dobit u odnosu na dodatni rizik ekonomske vrijednosti koji je prisutan pri zamrzavanju budućeg prinosa od kamatne stope na aktivu koja se finansira iz tih salda i mogući propušteni prihod u okruženju rastućih kamatnih stopa;
- 6) naglasi važnost statističkih ili kvantitativnih metoda za utvrđivanje bihevioralnog datuma ponovnog vrednovanja i profila novčanog toka NMD, koje može da

- zahtijeva dodatni doprinos različitih stručnjaka unutar kreditne institucije (npr. direkcija za upravljanje rizicima i kontrolu rizika, prodaja i „treasury“);
- 7) obezbijedi adekvatnu dokumentaciju o korišćenim pretpostavkama i da utvrdi procedure za njihovu redovnu provjeru;
 - 8) razumije efekat korišćenih pretpostavki na odabrane mjere IRRBB-a, kao i na odluke o raspodjeli internog kapitala, naročito sprovođenjem periodičnih analiza osjetljivosti po ključnim parametrima (npr. procenat i dospijeće stabilnih salda računa i stopa prolaznih salda), kako bi se, korišćenjem ugovornih uslova, a ne biheioralnih pretpostavki, izdvojio efekat primijenjenih pretpostavki na mjere IRRBB-a; i
 - 9) sprovodi testiranje otpornosti na stres kako bi se razumjela osjetljivost odabranih mjera IRRBB-a na promjene ključnih pretpostavki, uzimajući u obzir rezultate tih testova pri donošenju odluka o raspodjeli internog kapitala.“

Član 15

Poslije člana 77 dodaje se naziv novog potpoglavlja koji glasi:

„6.3. Mjerenje IRRBB-a korišćenjem standardizovanog pristupa kreditne institucije“.

Član 16

Član 78 mijenja se i glasi:

“Primjena standardizovanog pristupa za procjenu IRRBB-a Član 78

- (1) Kreditna institucija je dužna da, ako Centralna banka tokom supervizije, procijeni da su interni sistemi koje kreditna institucija primjenjuje za mjerenje IRRBB-a nezadovoljavajući, primjenjuje standardizovani pristup.
- (2) Centralna banka će ocijeniti da je interni sistem za mjerenje IRRBB-a kreditne institucije nezadovoljavajući barem u sljedećim slučajevima:
 - 1) ako na pojedinačnoj osnovi, primijenjene metode ne obuhvataju sve značajne komponente rizika kamatne stope (rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa, bazni rizik, rizik opcije) i/ili ako mjere ne obuhvataju pouzdano sve značajne dimenzije rizika za značajnu aktivu, obaveze i instrumente koji spadaju u vanbilansne stavke (npr. depozit bez ugovorenog roka dospijeća, krediti, opcije) koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje;
 - 2) ako svi relevantni parametri internog sistema nijesu kalibrisani, retroaktivno testirani i preispitani odgovarajućom dinamikom, te ako nijesu podržani upravljanjem i dokumentacijom kojima se uzimaju u obzir vrsta, opseg i složenost IRRBB-a koji proizlazi iz poslovnog modela i djelatnosti kreditne institucije.

(3) Mala i jednostavna kreditna institucija je dužna da primjenjuje standardizovani pristup za procjenu IRRBB-a ako Centralna banka procijeni da pojednostavljeni standardizovani pristup nije primjeren da obuhvati sve komponente IRRBB-a.

(4) Kreditna institucija koja, u nedostatku internog sistema koristi standardizovani pristup, u svrhu identifikacije, procjene, upravljanja i ublažavanja IRRBBa-a uključuje bar sljedeće pozicije finansijske aktive, pasive i vanbilansnih stavki koje se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje, makar za svaku valutu u kojoj ima značajnu poziciju:

- 1) kamatni derivati;
- 2) nekamatni derivati za koje su utvrđeni novčani tokovi u ukupnom iznosu ili djelimično, pozivanjem na kamatnu stopu;
- 3) obaveze po osnovu penzija i aktiva po osnovu penzionog plana osim ako je njihov rizik kamatne stope obuhvaćen drugom mjerom rizika;
- 4) aktiva osjetljiva na promjenu kamatne stope, osim one iz tač. 1 do 3 ovog stava, koje nijesu odbijene od redovnog osnovnog kapitala;
- 5) pasiva osjetljiva na promjenu kamatne stope, osim one iz tač. 1 do 3 ovog stava i osim redovnog osnovnog kapitala i ostalih instrumenata bez roka dospijeća koji nemaju datum opoziva, uključujući depozite bez naknade;
- 6) vanbilansne stavke osjetljive na promjenu kamatne stope osim onih iz tač. 1 do 3 ovog stava; i
- 7) male pozicije iz knjige trgovanja iz člana 103 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, osim ako je IRRBB obuhvaćen drugom mjerom rizika.

(5) Značajna pozicija iz stava 4 ovog člana, je ona pozicija čija računovodstvena vrijednost aktive ili pasive denominovana u valuti iznosi najmanje 5% ukupne finansijske aktive ili obaveza u knjizi pozicija kojima se ne trguje, ili manje od 5% ako je zbir finansijske aktive ili obaveza koji je uključen u izračunavanje niži od 90% ukupne finansijske aktive (isključujući materijalnu imovinu) ili obaveza u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

(6) Neto prihod od kamata izračunava najmanje za vremenski period od jedne godine.

(7) Preostali period do kraja horizonta neto prihoda od kamata je period neto kamatne stope umanjen za relevantne srednje vrijednosti razreda ponovnog utvrđivanja iz tačke 1 Priloga Ib ove odluke.

(8) Kreditna institucija je dužna da klasifikuje šok scenarija u jednu od sljedećih vrsta:

- 1) paralelni šokovi, i to:
 - šok rasta kamatnih stopa paralelno kroz sva dospijeća;
 - šok pada kamatnih stopa paralelno kroz sva dospijeća;
- 2) šok koji uključuje rotacije prema ročnoj strukturi, i to:
 - uz smanjenje kamatne stope na dugoročna dospijeća i povećanje kamatne stope na kratkoročna dospijeća, što dovodi do izravnjanja krive kamatnih stopa;
 - uz povećanje kamatne stope na dugoročna dospijeća i smanjenje kamatne stope na kratkoročna dospijeća, što dovodi do nakošenja krive kamatnih stopa;
- 3) neravnomjerni šokovi, i to:

- šok povećanja kamatnih stopa koji je veći kod kratkoročnih dospjeća;
- šok smanjenja kamatnih stopa koji je veći kod kratkoročnih dospjeća.

(9) Za potrebe člana 78b st. 6 i 7 i člana 78č ove odluke, šokovi iz stava 7 tačka 1 alineja 1, tačka 2 alineja 1 i tačka 3 alineja 1 ovog člana su šokovi koji propisuju povećanje kratkoročnih kamatnih stopa, a vrste šokova iz tačaka 1 alineja 2, tačka 2 alineja 2 i tačka 3 alineja 2 ovog člana su šokovi koji propisuju smanjenje kratkoročnih kamatnih stopa.

(10) Za potrebe člana 78c stav 3, šokovi iz stava 7 tačka 1 alineja 1, tačka 2 alineja 2 i tačka 3 alineja 1 ovog člana su šokovi koji propisuju povećanje kamatnih stopa, a vrste šokova u tačkama 1 alineja 2, tačkama 2 alineja 1 i tačkama 3 alineja 2 ovog člana su šokovi koji propisuju smanjenje kamatnih stopa.“

Član 17

Poslije člana 78 dodaju se osam novih potpoglavlja i dvadeset pet novih članova koji glase:

„6.4. Raspoređivanje novčanih tokova prema standardizovanom pristupu za obračun ekonomske vrijednosti kapitala kreditne institucije

Opšti zahtjevi za raspoređivanje novčanih tokova

Član 78a

(1) Kreditna institucija je dužna da raspoređuje zamišljeni novčani tok svojih pozicija u odgovarajuće vremenske razrede po datumu ponovnog utvrđivanja, valuti i vrsti šok scenarija u vremenske razrede propisane u tački 1 Priloga 1b ove odluke na sljedeći način:

- 1) za fiksne instrumente prema datumu ponovnog utvrđivanja, nakon svih odbitaka koji su se primijenili i skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, u odgovarajuće vremenske razrede iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke;
- 2) za instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom novčani tokovi se raspoređuju po datumu ponovnog utvrđivanja na sljedeći način:
 - novčani tokovi koji proizilaze iz plaćanja po osnovu kamata, osim plaćanja komponente spreda do sljedećeg ponovnog utvrđivanja, prema ugovornom sporazumu;
 - preostali iznos glavnice, prema ugovornom sporazumu;
 - komponente spreda do konačnog ugovornog dospjeća bez obzira na bilo koje ponovno utvrđivanje neamortizovane glavnice, osim kada su komponente spreda isključene u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana.
- 3) za depozite bez ugovorenog roka dospjeća u skladu sa članom 78b ove odluke;
- 4) za kredite sa fiksnom kamatnom stopom koji podliježu riziku prijevremene otplate u skladu sa članom 78c ove odluke;
- 5) za oročene depozite koji podliježu prijevremenom razročenju u skladu sa članom

78č ove odluke;

- 6) za derivate koji nijesu predmet opcionalnosti u skladu sa članom 78c ove odluke;
- 7) za ostale instrumente u skladu sa članom 78d ove odluke.

(2) Kreditna institucija je dužna da komercijalne marže i druge komponente spreda kod plaćanja po osnovu kamata, u smislu njihovog isključivanja ili uključivanja u novčane tokove, tretira u skladu sa svojim pristupom za interno upravljanje i mjerenje IRRBB-a.

(3) Ako kreditna institucija isključuje komercijalne marže i ostale komponente spreda iz obračuna novčanih tokova dužna je da:

- 1) koristi transparentnu metodologiju za identifikovanje bezrizične stope pri nastanku svakog instrumenta;
- 2) koristi metodologiju koja se dosljedno primjenjuje u svim poslovnim jedinicama;
- 3) osigura da je isključivanje komercijalnih marži i ostalih komponenti spreda iz novčanih tokova dosljedno sa tim kako kreditna institucija upravlja IRRBB-om i kako se štiti od rizika IRRBB-a;
- 4) obavijesti Centralnu banku o njihovom isključivanju.

(4) Kreditna institucija ne smije da, u svrhe raspoređivanja iz stava 1 ovog člana, na zamišljeni novčani tok koji se ponovo utvrđuje, uzima u obzir uticaj koji proizilazi iz ugrađene opcionalnosti automatske opcije na kamatnu stopu, već se zamišljeni novčani tok koji se ponovo utvrđuje raspoređuje kao da ugrađena opcionalnost ne postoji.

(5) Kreditna institucija uzima u obzir zamišljeni novčani tok koji se ponovo utvrđuje koji proizilazi iz ugrađene opcionalnosti bihevioralne opcije na kamatnu stopu u svrhe raspoređivanja iz stava 1 ovog člana.

Depoziti bez ugovorenog roka dospijeća

Član 78b

(1) Kreditna institucija je dužna da klasifikuje depozite bez ugovorenog roka dospijeća prema drugoj ugovornoj strani na:

- 1) depozite *retail-a* bez ugovorenog roka dospijeća, koji se dalje klasifikuju na transakcione i ostale depozite *retail-a*; i
- 2) depozite velikih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća, koji se dalje klasifikuju na depozite finansijskih i nefinansijskih velikih klijenata.

(2) Kreditna institucija je dužna da razlikuje stabilni od nestabilnog dijela transakcionih i ostalih depozita *retail-a* i depozita velikih nefinansijskih klijenata iz stava 1 ovog člana, koristeći posmatrane promjene iznosa depozita zbog kretanja bezrizične kamatne stope prema gore i prema dolje za period od najmanje prethodnih deset godina.

(3) Kreditna institucija je dužna da u okviru stabilnog dijela depozita bez ugovorenog roka dospijeća iz stava 1 ovog člana razlikuje „konstantnu“ komponentu i komponentu koja se ne smatra „konstantnom“.

(4) Kreditna institucija može da, u cilju određivanja komponente koja se ne smatra „konstantnim“ dijelom stabilnih depozita, pomnoži iznos svih stabilnih depozita sa prolaznom stopom (*eng. pass-through rate*).

(5) Kreditna institucija je dužna da prilikom procjene prolazne stope, uzme u obzir sljedeće elemente, takođe, uzimajući u obzir pozicije koje imaju slične karakteristike:

- 1) postojeći nivo kamatnih stopa, spred između stope ponude institucije i tržišne stope, konkurentnost ostalih firmi, geografsku lokaciju institucije i demografske i ostale relevantne karakteristike svoje baze klijenata.
- 2) malo vjerovatno ponovno određivanje stabilne komponente čak i kod značajnih promjena okruženja kamatne stope.

(6) U scenarijima koji propisuju povećanja kratkoročnih kamatnih stopa iz člana 78 st. 8 i 9 ove odluke, konstantna komponenta izračunata u skladu sa st. 4 i 5 ovog člana množi se sa 0,8, a komponenta koja se ne smatra „konstantnom“ se shodno tome povećava.

(7) U scenarijima koji propisuju smanjenja kratkoročnih kamatnih stopa, „konstantna“ komponenta izračunata u skladu sa st. 3 i 5 ovog člana množi se sa 1,2, a komponenta koja se ne smatra „konstantnom“ se, shodno tome, smanjuje.

(8) Kreditna institucija je dužna da primjenjuje sljedeće gornje granice na udio „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća, prilikom primjene st. 3 do 7 ovog člana:

- 1) 90%, za transakcione depozite *retail-a* bez ugovorenog roka dospijeća iz stava 1 tačka 1 ovog člana;
- 2) 70%, za ostale depozite *retail-a* bez ugovorenog roka dospijeća iz stava 1 tačka 1 ovog člana;
- 3) 50%, za depozite velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

(9) Kreditna institucija je dužna da tretira sve depozite velikih finansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz stava 1 tačka 1 ovog člana kao depozite bez ugovorenog roka dospijeća koji se ne smatraju „konstantnim“.

(10) Kreditna institucija je dužna da komponentu depozita bez ugovorenog roka dospijeća koja se ne smatra „konstantnom“ rasporedi u prvi (prekonoćni) vremenski razred iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke.

(11) Kreditna institucija je dužna da „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća dosljedno raspoređuje u razrede ponovnog utvrđivanja iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke na osnovu posmatranih internih podataka i u skladu sa sljedećim ograničenjima dospijeća koji su izračunati na osnovu ponderisanog prosjeka:

- 1) 5 godina za transakcione *retail* depozite bez ugovorenog dospijeća;
- 2) 4,5 godina za ostale *retail* depozite bez ugovorenog dospijeća;
- 3) 4 godine za velike nefinansijske depozite bez ugovorenog dospijeća.

(12) Kreditna institucija je dužna da identifikuje depozite bez ugovorenog roka dospijeća kao depozite koji se ne smatraju „konstantnim“ ako je ukupan iznos depozita bez ugovorenog dospijeća manji od 2% pozicija iz člana 78 stav 4 ove odluke koje se obračunavaju kao obaveza u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom.

Kreditni sa fiksnom stopom koji podliježu riziku prijevremene otplate **Član 78c**

(1) Kreditna institucija je dužna da kredite *retail* klijenata sa fiksnom kamatnom stopom tretira kao kredite koji podliježu riziku prijevremene otplate ako zajmoprimac ima mogućnost da otplati dio ili cijelu neizmirenu glavnica prije ugovorenog datuma otplate ili ugovornog roka dospijeća glavnice, a da ne snosi ekonomske troškove takve otplate, a ako zajmoprimac snosi ekonomske troškove samo iznad određenog praga prijevremene otplate, kreditna institucija je dužna da taj kredit tretira kao kredit sa fiksnom stopom koji podliježe riziku prijevremene otplate.

(2) Kreditna institucija je dužna da utvrdi i primjenjuje, na dosljedan način, primjeren procjeni prosječne stope prijevremene otplate, procjenu osnovne godišnje uslovne stope prijevremene otplate prema valuti za pozicije iz st. 1 i 7 ovog člana, pri čemu se ova stopa razlikuje za svaki portfolio homogenih pozicija i utvrđuje se po važećoj ročnoj strukturi kamatnih stopa na osnovu svih raspoloživih internih zapažanja, dok se stopa prijevremene otplate može postaviti na 0, ako je ukupan iznos kredita sa fiksnom stopom iz st. 1 i 7 ovog člana manji od 5% pozicija iz člana 78 stav 4 ove odluke koje se obračunavaju kao aktiva u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom.

(3) Kreditna institucija je dužna da uskladi uslovnu stopu prijevremene otplate izračunatu u skladu sa stavom 2 ovog člana za šok scenarija, pri čemu u scenarijima koji propisuju povećanje kamatnih stopa iz člana 78 stav 10, uslovnu stopu prijevremene otplate množi sa 0,8, a u scenarijima koji propisuju smanjenje kamatnih stopa iz člana 78 st. 8 i 10 ove odluke uslovnu stopu prijevremene otplate množi sa 1,2.

(4) Kreditna institucija, za svaki vremenski period ponovnog utvrđivanja iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke, očekivani iznos kredita koji su unaprijed otplaćeni po vremenskom razredu procjenjuje množenjem iznosa iz tačke 1 ovog stava sa odgovarajućom stopom iz tačke 2 ovog stava:

- 1) iznos neizmirenog kredita sa fiksnom stopom iz stava 1 ovog člana određene homogene vrste proizvoda koji je denominovan u određenoj valuti, pri čemu se iznos koji je dospio ili plaćen unaprijed prije donjeg limita vremenskog razreda ne smatra neizmirenim iznosom;
- 2) vremenski ponderisana uslovna stopa prijevremene otplate se definiše kao uslovna stopa prijevremene otplate u skladu sa stavom 2 ovog člana, pomnožena sa dužinom primjenljivog vremenskog razreda utvrđenog u tački 2 Priloga 1b ove odluke i usklađenim sa stavom 3 ovog člana.

(5) Kreditna institucija raspoređuje iznos prijevremene otplate kredita sa fiksnom stopom iz stava 1 ovog člana, uključujući i naknade na prijevremeno otplaćeni iznos koji *retail*

klijenti plaćaju u važećem scenariju, u odgovarajuće vremenske razrede iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke, pri čemu se bilo koji dio ponovo utvrđenih novčanih tokova za koji kreditna institucija ne očekuje da će se prijevremeno otplatiti raspoređuje u vremenske razrede ponovnog utvrđivanja iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke na osnovu ugovornog perioda otplate za trajanje ugovornog dospeljeća.

(6) Kreditna institucija kredite velikih klijenata sa fiksnom kamatnom stopom, ako zajmoprimac ima mogućnost da prijevremeno otplati dio ili cijelu neizmirenu glavnice prije ugovorenog datuma otplate ili ugovornog datuma roka dospeljeća glavnice ne tretira u skladu sa odredbama ovog člana, već u skladu sa članom 78a stav 1 tačka 1 i članom 78dž ove odluke.

(7) Ako je kreditna institucija izložena aktivu u obliku hartija od vrijednosti u čijoj osnovi su instrumenti u obliku kredita iz stava 1 ovog člana, a emitent te aktive nema obavezu da zamijeni kredite u slučaju njihove prijevremene otplate, primjenjuje se „dubinski“ pristup (*eng. look-through approach*) i pozicije u toj aktivu se procjenjuju u skladu sa stavom 1 ovog člana, bez obzira na to da li je ugovorna strana kreditne institucije *retail* klijent ili veliki klijent.

Oročeni depoziti koji su predmet rizika prijevremenog razročenja

Član 78č

(1) Kreditna institucija oročene depozite sa fiksnom stopom smatra oročenim depozitima sa rizikom prijevremenog povlačenja, ako su oni depoziti *retail* klijenata, a deponent ima opciju da razroči bilo koji preostali iznos prije ugovorenog roka dospeljeća.

(2) Oročeni depoziti iz stava 1 ovog člana, čije bi prijevremeno razročenje (povlačenje) za posljedicu imalo da klijent plaća penal kreditnoj instituciji, kako za nadoknadu gubitka kamate između datuma razročenja depozita i datuma njegovog ugovorenog roka dospeljeća, tako i za ekonomske troškove razročenja depozita, mogu se tretirati u skladu sa članom 78a stav 1 tačka 1 ove odluke, a ne u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(3) Kreditna institucija ne primjenjuje odredbe ovog člana na oročene depozite velikih klijenata sa fiksnom stopom, već član 78a stav 1 tačka 1 ove odluke, a ako deponent koji je veliki klijent ima opciju razročenja bilo kojeg preostalog iznosa depozita prije ugovorenog roka dospeljeća depozita, pri čemu uslovi iz stava 2 ovog člana nijesu ispunjeni, opcija se tretira kao ugrađena automatska opcija u skladu sa članom 78dž ove odluke.

(4) Kreditna institucija je dužna da za oročene depozite iz stava 1 ovog člana utvrdi, na način koji dosljedno primjenjuje tokom vremenskog perioda i koji je podesan za procjenu prosječne stope prijevremenog razročenja, procjenu osnovne kumulativne stope razročenja oročenog depozita, pri čemu kreditna institucija ovu stopu utvrđuje različito za svaki portfolio homogenih proizvoda koji su denominovani u valuti, po važećoj ročnoj strukturi kamatnih stopa, na osnovu svih raspoloživih internih posmatranja, a takođe se stopa može postaviti na 0, ako su ukupni oročeni depoziti iz stava 1 ovog člana manji od

5% pozicija iz člana 78 stav 4 ove odluke koji se obračunavaju kao obaveza u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom.

(5) Kreditna institucija je dužna da uskladi stope razročenja oročenih depozita utvrđenih u stavu 4 ovog člana sa šok scenarijima, dok se u scenarijima koji propisuju smanjenje kratkoročnih kamatnih stopa iz člana 78 st. 8 i 10 ove odluke, stopa razročenja množi sa 0,8, a u scenarijima koji propisuju povećanje kratkoročnih kamatnih stopa iz člana 78 st. 8 i 10 ove odluke, stopa razročenja množi se sa 1,2.

(6) Kreditna institucija izračunava očekivani iznos prijevremeno razročenih oročenih depozita, po vremenskim razredima iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke množenjem iznosa oročenih depozita iz tačke 1 ovog stava sa odgovarajućom stopom iz tačke 2 ovog stava:

- 1) iznos oročenih depozita iz stava 1 ovog člana određene vrste homogenog proizvoda izražene u određenoj valuti;
- 2) stopa kumulativnog razročenja oročenog depozita usklađenog na način propisan stavom 5 ovog člana.

(7) Kreditna institucija, za sve vremenske razrede i grupe vrsta homogenih proizvoda, dobija ukupan iznos prijevremeno razročenih oročenih depozita agregiranjem iznosa prijevremenog razročenja po vremenskim razredima utvrđenim u skladu sa stavom 6 ovog člana, pri čemu se iznosi očekivanih prijevremenih razročenja raspoređuju u prvi vremenski razred (prekonoćni depoziti), dok se djelovi novčanih tokova oročenih depozita iz stava 1 ovog člana za koje se ne očekuje da će se prijevremeno povući raspoređuju u skladu sa njihovim ugovorenim rokovima dospijeca u vremenske razrede iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke.

Derivati koji ne podliježu opcionalnosti

Član 78c

(1) Kreditna institucija dijeli derivatne finansijske instrumente koji ne podliježu opcionalnosti na komponentu plaćanja i komponentu primanja.

(2) Komponenta primanja derivatnog finansijskog instrumenta tretira se kao dolazni novčani tok, dok se komponenta plaćanja derivatnog finansijskog instrumenta tretira kao odlazni novčani tok.

(3) Međuvalutni svopovi kamatne stope koji uključuju svop glavnice ili kamate u različitim valutama tretiraju se posebno za svaku komponentu u svakoj valuti.

(4) Kreditna institucija tretira odvojeno prihod i rashod od kamata po osnovu derivatnih finansijskih instrumenata koji se koristi za zaštitu od rizika od prihoda i rashoda koji proizilaze iz pozicija koje su zaštićene od rizika.

Ostali instrumenti

Član 78d

(1) Kreditna institucija, kod koje je pokazatelj nekvalitetnih izloženosti jednak ili veći od 2%, raspoređuje novčane tokove po osnovu nekvalitetnih izloženosti u neto iznosu (umanjene za ispravke vrijednosti), u odgovarajuće vremenske razrede iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke, shodno očekivanju tih novčanih tokova i njihovoj ročnosti, na način koji dosljedno primjenjuje tokom vremenskog perioda.

(2) Za potrebe stava 1 ovog člana, nekvalitetne izloženosti utvrđuju se za dužničke hartije od vrijednosti, kredite i avanse koji su klasifikovani kao nekvalitetni u skladu sa članom 35 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditne institucije. Pri čemu se koeficijent nekvalitetnih izloženosti izračunava kao iznos nekvalitetnih izloženosti podijeljen sa iznosom ukupnih bruto dužničkih hartija od vrijednosti, kredita i avansa.

(3) Ako je zbir zamišljenih iznosa obaveza po kreditima sa fiksnom stopom koji su odobreni *retail* drugim ugovornim stranama veći od 2% pozicija iz člana 78 stav 4 ove odluke, koji se obračunavaju kao aktiva u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom, kreditna institucija procjenjuje, uzimajući u obzir vrijednost ugovora za drugu ugovornu stranu u osnovnom scenariju i šok scenariju i na osnovu istorijskih internih posmatranja povlačenja obaveza po kreditima sa fiksnom stopom po vrsti ugovorne strane po sličnim uslovima, iznose koji će se povući ili se neće povući u oba scenarija. Procijenjene povučene iznose raspoređuje, u skladu sa procijenjenim rokom povlačenja, u vremenske razrede ponovnog utvrđivanja iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke.

6.5. Dodatni obračuni za izračunavanje ekonomske vrijednosti kapitala prema standardizovanom pristupu

Dodaci za ekonomsku vrijednost kapitala za automatske opcije na kamatne stope

Član 78dž

(1) Kreditna institucija izračunava dodatak na ekonomsku vrijednost kapitala za kupljene i prodane eksplicitne i ugrađene automatske opcije na kamatne stope njihovih pozicija iz člana 78a stav 5 ove odluke.

(2) U slučaju kupljenih automatskih opcija na kamatne stope, kreditna institucija utvrđuje promjenu vrijednosti opcije između primijenjenog šok scenarija kamatne stope i osnovnog scenarija u kombinaciji sa relativnim povećanjem implicitne volatilnosti kamatne stope od 25%.

(3) U slučaju prodatih automatskih opcija na kamatne stope, kreditna institucija uzračunava vrijednost promjene primijenjenog šok scenarija kamatne stope u odnosu na osnovni scenario. Iznos promjene je razlika između:

- 1) procjene vrijednosti opcije za vlasnika opcije, s obzirom na:
 - krivu bezrizičnog prinosa u važećoj valuti po primijenjenom šok scenariju kamatne stope; i

- relativnom povećanju implicitne volatilnosti kamatne stope od 25%.
- 2) vrijednosti prodane opcije za vlasnika opcije, na osnovu krive prinosa koji nije podvrgnut scenariju šoka i implicitne volatilnosti kamatne stope u važećoj valuti na datum vrednovanja.

(4) Kreditna institucija je dužna da izračuna ukupnu mjeru za rizik automatske opcije na kamatne stope kao rezultat šok scenarija kamatne stope u valuti kao razliku između vrijednosti izračunatih u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana.

(5) Za vrednovanje iz st. 2 i 3 ovog člana, kreditna institucija je dužna da primijeni relevantne interne metode vrednovanja.

6.6. Izračunavanje mjere ekonomske vrijednosti kapitala prema standardizovanom pristupu

Izračunavanje ekonomske vrijednosti kapitala i delta ekonomske vrijednosti kapitala Član 78đ

(1) Kreditna institucija je dužna da izračuna ekonomsku vrijednost kapitala za osnovni i šok scenario u svakoj valuti u skladu sa st. 2 do 4 ovog člana, pri čemu promjenu ekonomske vrijednosti kapitala izračunava u skladu sa st. 5 i 6 ovog člana.

(2) Kreditna institucija raspoređuje zamišljene novčane tokove u odgovarajuće vremenske razrede u skladu sa čl. 78a do 78d ove odluke, uz sljedeće detaljne specifikacije:

- 1) svi pozitivni i negativni zamišljeni novčani tokovi unutar vremenskog razreda netiraju se, obrazujući neto dugu ili neto kratku poziciju za svaki vremenski razred ponovnog utvrđivanja;
- 2) dolazni novčani tokovi imaju pozitivan predznak, a odlazni novčani tokovi negativan predznak.

(3) Neto zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju diskontuju se prema sadašnjoj vrijednosti korišćenjem diskontnog faktora. Diskontni faktor $DF_{i,c}(t_k)$ izračunava se iz spot nulte kamatne stope $R_{i,c}(t_k)$ na srednjoj tački razreda za odgovarajući scenario i i valutu c pomnožene sa srednjom tačkom razreda t_k kao:

$$DF_{i,c}(t_k) = \exp(-R_{i,c}(t_k) * t_k)$$

(4) Kreditna institucija sabira diskontovane neto novčane tokove po svim vremenskim razredima, kako bi odredila ekonomsku vrijednost kapitala za osnovni i šok scenario, za svaku valutu.

(5) Promjena ekonomske vrijednosti kapitala izračunava se oduzimanjem ekonomske vrijednosti kapitala u osnovnom scenariju od ekonomske vrijednosti kapitala u šok scenariju i dodavanjem promjene vrijednosti eksplicitne i ugrađene automatske opcije na kamatne stope izračunate u skladu sa članom 78dž ove odluke.

(6) Kreditna institucija, prilikom izračunavanja ukupne promjene za svaki šok scenario, sabira sve negativne i pozitivne promjene do kojih dođe u svakoj valuti. U ovom izračunavanju, valute koje nijesu izvještajne valute konvertuju se u izvještajnu valutu po spot deviznom kursu Centralne banke na referentni datum.

(7) Pozitivne promjene iz stava 6 ovog člana ponderišu se faktorom od 50% ili faktorom od 80% u slučaju valuta Mehanizma deviznog kursa - ERM II sa formalno dogovorenim rasponom fluktuacije užim od standardnog raspona od +/- 15%.

- (8) Ponderisani dobici priznaju se do iznosa koji je veći od sljedeće dvije vrijednosti:
- 1) apsolutne vrijednosti negativnih promjena u valutama EUR ili ERMII; ili
 - 2) rezultata primjene faktora od 50% na pozitivne promjene ERMII valuta ili EUR-a.

6.7. Raspoređivanje novčanih tokova prema standardizovanom pristupu za obračun neto prihoda od kamata kreditne institucije

Posebni zahtjevi za raspoređivanje novčanih tokova koji se ponovo utvrđuju Član 78e

Kreditna institucija za raspoređivanje novčanih tokova koji se ponovo utvrđuju za izračunavanje neto prihoda od kamata, primjenjuje odredbe iz čl. 78a do 78d ove odluke, uz sljedeća odstupanja:

- 1) izuzetno od člana 78a stav 2 ove odluke, kreditna institucija je dužna da uključi komercijalne marže i ostale komponente spreda u plaćanja po osnovu kamata;
- 2) pored raspoređivanja zamišljenih novčanih tokova iz člana 78a stav 1 ove odluke i čl. 78c, 78č i 78d ove odluke u odgovarajuće vremenske razrede shodno odredbama tih članova, kreditna institucija je dužna da rasporedi te novčane tokove u vremenski razred referentnog perioda iz tačke 3 Priloga 1b ove odluke, pri čemu zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju a koji predstavljaju plaćanja po osnovu kamata uzimaju u obzir referentni rok instrumenta koji ih je generisao.
- 3) kreditna institucija, osim što raspoređuje zamišljene novčane tokove u vremenske razrede iz člana 78a stav 1 tačka 2 i člana 78b ove odluke, treba da ih raspoređuje i u prvi vremenski razred referentnog perioda (koji prelazi prekonocni do i uključujući 12 mjeseci, sa srednjom tačkom od 12 mjeseci) iz tačke 3 Priloga 1b ove odluke;
- 4) fiksne komponente derivatnih finansijskih instrumenata iz člana 78ć ove odluke tretiraju se pod tačkom 2 ovog stava, dok se varijabilne komponente derivatnih finansijskih instrumenata tretiraju se pod tačkom 3 ovog stava.

6.8. Dodatni obračuni za izračunavanje neto prihoda od kamata prema standardizovanom pristupu

Dodatak za neto prihod od kamata za automatske opcije na kamatne stope do horizonta neto prihoda od kamata

Član 78f

Kreditna institucija primjenjuje član 78dž ove odluke prilikom izračunavanja dodatka za neto prihod od kamata za eksplicitne i ugrađene automatske opcije na kamatne stope do horizonta neto prihoda od kamata, uz sljedeća odstupanja:

- 1) automatske opcije koje se mogu izvršiti jedino iznad horizonta neto prihoda od kamata isključuju se iz izračunavanja;
- 2) relativno povećanje implicitne volatilnosti isključuje se u svrhe ovog izračunavanja;
- 3) vrijednost iz člana 78dž st. 2 i 3 ove odluke izračunava se na osnovu otplata koje se očekuju u osnovnom i šok scenariju;
- 4) izuzetno od člana 78dž st. 2 i 3 ove odluke, pretpostavlja se da se instrumenti vis-a-vis retail i ostalim drugim ugovornim stranama, čija se opcionalnost/nelinearnost automatski aktivira, obnavljaju sa uporedivim karakteristikama do kraja horizonta neto prihoda od kamata iz tačke 1 ovog stava.

Promjene tržišne vrijednosti za automatske opcije na kamatne stope koje se vrednuju po fer vrijednosti i koje dospijevaju poslije horizonta neto prihoda od kamata

Član 78g

Kreditna institucija, u cilju izračunavanja promjena tržišne vrijednosti za automatske opcije na kamatne stope koje se vrednuju po fer vrijednosti i koje dospijevaju poslije horizonta neto prihoda od kamata, primjenjuje član 78dž ove odluke.

6.9. Izračunavanje mjere neto prihoda od kamata prema standardizovanom pristupu

Projektovani prinos bezrizične komponente

Član 78h

(1) U svrhe izračunavanja udjela u neto prihodu od kamata projektovanog bezrizičnog prinosa na ponovno ulaganje ili refinansiranje ponovo utvrđenih novčanih tokova, kreditna institucija je dužna da odredi, za svaku valutu i scenario, tabelu reprezentativnih forward stopa bezrizične komponente kamatnih stopa za koju se očekuje da će biti primijenjena na bezrizične kredite počevši od ponovnog određivanja srednjih tačaka razreda iz tačke 4 Priloga 1b ove odluke i od dospijeća koja odgovaraju referentnom periodu srednjih tačaka razreda iz tačke 3 Priloga 1b ove odluke.

(2) Kreditna institucija određuje forward stope iz stava 1 ovog člana u skladu sa sljedećom formulom:

$$FWD_{i,c}(t_k, t_k + REF_j) = - \frac{\ln[DF_{i,c}(t_k + REF_j)/DF_{i,c}(t_k)]}{REF_j},$$

gdje je:

- t_k srednja tačka razreda k za ponovno utvrđivanje;
- REF_j srednja tačka referentnog perioda razreda j ;
- $FWD_{i,c}(t_k, t_k + REF_j)$ forward stopa sa određenim scenarijem i i za valutu c za bezrizične kredite počevši od srednje tačke razreda k za ponovno utvrđivanje i dospjeća na srednjoj tački referentnog perioda razreda j ;
- $DF_{i,c}(t_k)$ je faktor diskontovanja za određeni scenarijem i i za valutu c i vrijeme t_k iz člana 78d stav 3 ove odluke.

(3) Kreditna institucija određuje primjenljivu bezrizičnu kamatnu stopu za svaku kombinaciju srednje tačke razreda za ponovno utvrđivanje sa srednjom tačkom referentnog perioda razreda množenjem forward stopa iz stava 1 ovog člana sa preostalim vremenom do kraja vremenskog perioda izračunavanja neto prihoda od kamata određenog u članu 78 stav 7 ove odluke.

(4) Preostalo vrijeme do kraja perioda neto prihoda od kamata je period neto prihoda od kamata umanjen za relevantne srednje tačke ponovnog utvrđivanja razreda iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke.

(5) Kreditna institucija je dužna da izračunava koliki je udio neto prihoda od kamata projektovane bezrizične kamatne stope na reinvestiranje ili refinansiranje novčanih tokova koji se ponovo utvrđuju množenjem zamišljenih novčanih tokova koji se ponovo utvrđuju iz čl. 78a stav 1 tačka 1 do 78d ove odluke, raspodijeljeni u skladu sa članom 78e stav 1 tačk. 2 i 3 ove odluke, sa udjelom odgovarajuće primjenljive bezrizične kamatne stopa koja je izračunata u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Projektovani prihod od komponente komercijalne marže **Član 78i**

(1) Kreditna institucija izračunava koliki je udio u neto prihodu od kamata projektovane komercijalne marže na reinvestiranje ili refinansiranje ponovo utvrđenih novčanih tokova instrumenata iz čl. 78a stav 1 tačka 1 do 78č ove odluke dodjeljivanjem tih novčanih tokova pri resetovanju komercijalnih marži i procjenjivanjem primjenljive stope komercijalne marže i preostalog vremena do kraja perioda neto prihoda od kamata.

(2) Dodjeljivanje iz stava 1 vrši se u vremenskim razredima za ponovno utvrđivanje iz tačke 4 Priloga 1b ove odluke u skladu sa čl. 78a stav 1 tačka 1 do 78č ove odluke.

(3) Izuzetno od člana 78a stav 1 tačka 2 ove odluke, u slučaju instrumenata sa varijabilnom stopom, dio novčanih tokova koji se ponovo utvrđuju, a koji čine iznos glavnice raspodjeljuju se u skladu sa njegovim konačnim ugovornim datumom dospijeaća.

(4) Kreditna institucija, da bi izračunala udio projektovane komercijalne marže na reinvestirane novčane tokove koji se ponovo utvrđuju u neto prihodu od kamate, raspoređuje procijenjene pozicije po sljedećim vrstama proizvoda (koji se dalje dijele po geografskoj lokaciji), i denominaciji valute:

1) vrste proizvoda finansijske aktive su:

- dužničke hartije od vrijednosti;
- krediti i avansi – nefinansijski veliki klijenti;
- krediti i avansi – domaćinstva – hipoteke;
- krediti i avansi – domaćinstva – krediti (koji nijesu hipoteke);
- krediti i avansi – ostale druge ugovorne strane;
- ostali proizvodi u knjizi pozicija kojima se ne trguje;

2) vrste proizvoda finansijskih obaveza su:

- depoziti – nefinansijske korporacije;
- depoziti – stanovništvo;
- depoziti – ostale druge ugovorne strane;
- dužničke hartije od vrijednosti;
- ostale obaveze u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

(5) Kreditna institucija, u cilju utvrđivanja stope komercijalne marže iz stava 1 ovog člana, primjenjuje sljedeće:

1) u slučaju instrumenata kojima se trguje na dubokim i aktivnim likvidnim tržištima ako je vrijednost instrumenta moguće utvrditi na osnovu široko rasprostranjenih i lako dostupnih tržišnih cijena, stopa komercijalne marže utvrđuje se na osnovu tržišne cijene i plaćanja po osnovu kamata instrumenta uz umanjenje bezrizične stope;

2) u slučaju drugih instrumenata, stopa komercijalne marže utvrđuje se ponderisanim prosjekom komercijalnih marži primljenih ili plaćenih u transakcijama tokom poslednjih 360 dana, imajući u vidu vrstu proizvoda, geografsku lokaciju i denominaciju valute iz stava 4 ovog člana. U odsustvu takvih transakcija, stopa komercijalne marže određuje se na osnovu pretpostavki koje se oslanjaju na primljene ili plaćene marže u uporedivim portfolijima.

(6) Stopa komercijalne marže utvrđena u skladu sa st. 5 ovog člana u osnovnom scenariju primjenjuje se u šok scenariju.

(7) Kreditna institucija, radi uzimanja u obzir preostalog vremena u horizontu neto prihoda od kamata, određuje procenat prinosa od komercijalne marže množeći komercijalnu maržu izračunatu u skladu sa stavom 5 ovog člana sa preostalim vremenom do kraja horizonta neto prihoda od kamata. Preostalo vrijeme do kraja horizonta neto prihoda od kamata je period neto prihoda od kamata umanjen za relevantne srednje tačke razreda za ponovno utvrđivanje iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke.

(8) Kreditna institucija određuje udio u neto prihodu od kamata projektovane komercijalne marže na reinvestiranje ili refinansiranje ponovo utvrđenih novčanih tokova množeći novčane tokove izračunate u skladu sa stavom 2 ovog člana sa primjenljivim prinosom od komercijalne marže iz stava 7 ovog člana.

Plaćanja po osnovu kamate ili dio plaćanja po osnovu kamate koji se dešava do i uključujući datum njihovog resetovanja

Član 78j

(1) Kreditna institucija, u cilju određivanja udjela plaćanja po osnovu kamata u neto prihodu od kamata koja se dešavaju do datuma ponovnog utvrđivanja, uključujući i taj datum, dodatno raspoređuje isključivo ta plaćanja kamata po osnovu instrumenata iz čl. 78a stav 1 tačka 1 do 78d ove odluke u vremenske razrede za ponovno utvrđivanje iz tačke 4 Priloga 1b, pod uslovom da ta plaćanja po osnovu kamata ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) iznos plaćanja po osnovu kamata je poznat i fiksni i nema mogućnosti za promjenu plaćanja zbog kretanja kamatnih stopa.
- 2) očekuje se da će plaćanja po osnovu kamata biti plaćena u okviru horizonta neto prihoda od kamata iz člana 78 stav 6 ove odluke.

(2) Za instrumente iz člana 78a stav 1 tačka 2 ove odluke, ako se kamatno plaćanje dešava nakon datuma ponovnog utvrđivanja kamate, kreditna institucija primjenjuje stav 1 ovog člana samo na dio kamatnog plaćanja koje predstavlja komercijalnu maržu.

Promjene tržišne vrijednosti instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti a dospijevaju nakon perioda neto prihoda od kamata

Član 78k

(1) Kreditna institucija je dužna da, za izračunavanje promjena tržišne vrijednosti nakon perioda neto prihoda od kamata za instrumente koji se vode po fer vrijednosti, vrši raspoređivanje u skladu sa članom 78d stav 2 ove odluke, uzimajući u obzir član 78e stav 1 tačka 1 ove odluke i sljedeća odstupanja:

- 1) novčani tokovi u vezi sa instrumentom koji se ne vodi po fer vrijednosti isključuju se;
- 2) novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju u vremenskom periodu neto prihoda od kamata isključuju se tako što se podešavaju na nulu u vremenskim razredima za ponovno utvrđivanje iz tačke 4 Priloga 1b ove odluke.

(2) Za izračunavanje promjena tržišne vrijednosti za instrumente koji se vode po fer vrijednosti, a koji dospijevaju nakon perioda neto prihoda od kamata, kreditna institucija primjenjuje član 78d st. 3 do 5 ove odluke na raspoređivanja urađena u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Dodatak neto prihodu od kamata za bazni rizik

Član 78I

(1) Ako zbir instrumenata sa promjenjivom kamatnom stopom, osim onih u kategoriji „prekonoćni“, prelazi 5% pozicija iz člana 78 stav 4 ove odluke koje se vode kao aktiva u skladu sa primjenjivim računovodstvenim okvirom, zamišljeni novčani tokovi po osnovu instrumenata sa promjenjivom kamatnom stopom, pored toga što se raspoređuju u skladu s članom 78a stav 1 tačka 2 ove odluke, raspoređuju se i za svaku valutu prema datumu ponovnog utvrđivanja, u vremenske razrede iz tačke 4 Priloga 1b ove odluke.

(2) Zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju iz stava 1 ovog člana, u svrhe njihovog raspoređivanja, raščlanjuju se na sljedeće referentne pojmove na koje se odnosi instrument sa promjenjivom stopom:

- 1) prekonoćni;
- 2) 1 mjesec;
- 3) 3 mjeseca;
- 4) 6 mjeseci;
- 5) 12 mjeseci.

(3) U nedostatku referentnog perioda, zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju dodjeljuju se sljedećim kategorijama:

- 1) „referentna stopa” u slučaju da se instrument sa varijabilnom kamatnom stopom odnosi na referentnu stopu centralne banke;
- 2) „ostalo” u slučaju da je instrument sa varijabilnom kamatnom stopom povezan sa bilo kojom drugom referentnom vrijednošću.

(4) Dolazni zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju dodjeljuju se sa pozitivnim predznakom, a odlazni zamišljeni novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju dodjeljuju se sa negativnim predznakom.

(5) Za potrebe stava 1 ovog člana, kreditna institucija isključuje ugrađene opcije na kamatne stope i sa tim opcijama postupa u skladu sa stavom 10 ovog člana.

(6) Kreditna institucija je dužna da procjenjuje šokove zaoštavanja i šokove popuštanja, na način koji dosljedno primjenjuje tokom vremena, za svaku kategoriju referentnih perioda iz st. 2 do 4 ovog člana za određenu valutu na osnovu istorijskih posmatranja kretanja kamatnih stopa instrumenata u svakoj kategoriji.

(7) Šokovi zaoštavanja i šokovi popuštanja određuju se upoređivanjem kamatnih stopa sa prekonoćnim referentnim periodom iz stava 2 tačka 1 ovog člana, sa drugim referentnim periodima kako je navedeno u stavu 2 tač. 2 do 5 i st. 3 i 4 ovog člana.

(8) Kreditna institucija je dužna da, na zamišljene novčane tokove koji se ponovo utvrđuju za svaku valutu, primjenjuje šokove iz stava 7 ovog člana pomnožene sa preostalim vremenom do kraja horizonta neto prihoda od kamata. Preostalo vrijeme do kraja horizonta neto prihoda od kamata je period neto prihoda od kamata umanjen za

relevantne srednje tačke ponovnog utvrđivanja iz razreda navedenih u tački 1 Priloga 1b ove odluke.

(9) Kreditna institucija je dužna da rezultate izračunavanja iz stava 8 ovog člana sabere u jedan iznos, i to odvojeno za scenario zaoštavanja i za scenario popuštanja.

(10) Kreditna institucija izračunava isplate iz automatskih opcija na kamatne stope koje su eksplicitne ili ugrađene u instrumente sa varijabilnom stopom i u scenariju zaoštavanja i u scenariju popuštanja, i upoređuje te isplate sa isplatama izračunatim prema osnovnom scenariju. Rezultirajuća razlika u isplatama dodaje se rezultatu izračunatom u skladu sa stavom 9 ovog člana za scenario zaoštavanja i scenario popuštanja pojedinačno, sa pozitivnim predznakom za dolazne isplate i negativnim predznakom za odlazne isplate. U ovom izračunavanju isplate se ne diskontuju i ne smiju se stvarati nikakve pretpostavke u vezi sa promjenama volatilnosti.

(11) Dodatak neto prihodu od kamata za bazni rizik je niži rezultat izračunat u skladu sa ovim članom u scenariju zaoštavanja i popuštanja.

Izračunavanje neto prihoda od kamata i delta neto prihoda od kamata **Član 78Ij**

(1) Kreditna institucija izračunava neto prihod od kamata, isključujući eksplicitne i ugrađene automatske opcije na kamatnu stopu do horizonta neto prihoda od kamata, kao zbir:

- 1) projektovanih bezrizičnih prinosa izračunatih u skladu sa članom 78h ove odluke;
- 2) projektovanih prinosa od komercijalnih marži izračunatih u skladu sa članom 78i ove odluke; i
- 3) zbira plaćanja po osnovu kamata do njihovog datuma resetovanja uključujući i taj datum, izračunatog u skladu sa članom 78j ove odluke, umanjenog za bilo koju obračunatu materijalnu kamatu na $t=0$.

(2) Kod izračunavanja iz prethodnog stava, kreditna institucija je dužna da tretira dolazne novčane tokove sa pozitivnim znakom i odlazne novčane tokove sa negativnim znakom.

(3) Kreditna institucija, da bi dobila uticaj šok scenarija na neto prihod od kamata, uzima zbir:

- 1) razlike između:
 - izračunavanja iz stava 1 ovog člana u vezi sa šok scenarijom;
 - izračunavanja iz stava 1 ovog člana u vezi sa osnovnim scenarijom;
- 2) dodatka neto prihodu od kamata za automatske opcije u okviru perioda neto prihoda od kamata izračunatog u skladu sa članom 78f ove odluke;
- 3) dodatka neto prihodu od kamata za bazni rizik izračunatog u skladu sa članom 78l ove odluke.

(4) Kreditna institucija vrši izračunavanje iz stava 3 tač. 1 i 2 ovog člana upotrebom istog šok scenarija, dok izračunavanje iz stava 3 tačka 3 ovog člana izračunava upotrebom

scenarija zaoštavanja ili popuštanja iz člana 78l stav 11 ove odluke koji ima najveći negativni uticaj na neto prihod od kamata.

(5) Prilikom izračunavanja agregatne promjene za svaki šok scenario, kreditna institucija sabira sve negativne i pozitivne promjene koje se dešavaju u svakoj valuti. U ovom izračunavanju, valute koje nijesu izvještajna valuta konvertuju se u izvještajnu valutu po spot deviznoj stopi Centralne banke na referentni datum.

(6) Pozitivne promjene iz stava 5 ovog člana ponderišu se faktorom od 50% ili faktorom od 80% u slučaju Mehanizma deviznog kursa II – ERM II valuta sa formalno ugovorenim rasponom fluktuacija koji je uži od standardnog raspona od +/-15% radi prebijanja gubitaka u EUR-ima.

(7) Ponderisani dobici priznaju se do iznosa koji je veći od sljedeće dvije vrijednosti:

- 1) apsolutne vrijednosti negativnih promjena u valutama EUR ili ERMII; ili
- 2) rezultata primjene faktora od 50% na pozitivne promjene ERMII valuta ili EUR-a.

6.10 Mjerenje IRRBB-a korišćenjem pojednostavljenog standardizovanog pristupa kreditne institucije

Pojednostavljeno izračunavanje ekonomske vrijednosti kapitala i delta ekonomske vrijednosti kapitala

Član 78m

(1) Za svako izračunavanje ekonomske vrijednosti kapitala i delta ekonomske vrijednosti kapitala po pojednostavljenom standardizovanom pristupu, kreditna institucija odstupa od standardizovanog pristupa za EVE na način definisan st. 2 do 4 ovog člana.

(2) Kreditna institucija u osnovnom scenariju, izuzetno od člana 78b st. 2 do 8 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća uzimajući sljedeće procenete:

- 1) 69,23% za retail transakcione depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke ove odluke;
- 2) 53,85% za ostale retail depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke ove odluke;
- 3) 38,46% za depozite velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 2 ove odluke ove odluke.

(3) Kreditna institucija u osnovnom scenariju, izuzetno od člana 78b stav 11 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća jednako tokom vremena kako je to utvrđeno u tački 5.1 Priloga 1b ove odluke.

(4) Kreditna institucija u scenarijima koji propisuju smanjenje kratkoročne kamatne stope, izuzetno od člana 78b st. 2 do 8 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća uzimajući sljedeće procenete:

- 1) 90% za retail transakcione depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke;
- 2) 70% za ostale retail depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke;
- 3) 50% za depozite velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 2 ove odluke.

(5) Kreditna institucija u scenarijima koji propisuju smanjenje kratkoročne kamatne stope, izuzetno od člana 78b stav 11 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća jednako tokom vremena kako je to utvrđeno u tački 5.2 Priloga Ib ove odluke.

(6) Kreditna institucija u scenarijima koji propisuju povećanje kratkoročne kamatne stope, izuzetno od člana 78b st. 2 do 8 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća uzimajući sljedeće procenete:

- (1) 48,46% za retail transakcione depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke;
- (2) 37,69% za ostale retail depozite bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 1 ove odluke;
- (3) 26,92% za depozite velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b stav 1 tačka 2 ove odluke.

(7) Kreditna institucija u scenarijima koji propisuju povećanje kratkoročne kamatne stope, izuzetno od člana 78b stav 11 ove odluke, određuje iznos „konstantne“ komponente depozita bez ugovorenog roka dospijeća jednako tokom vremena kako je to utvrđeno u tački 5.3 Priloga 1b ove odluke.

(8) Kreditna institucija izračunava promjene vrijednosti iz člana 78dž st. 2 i 3 ove odluke koristeći zbir isplata u osnovnom i šok scenariju, koji diskontuje primjenjivim bezrizičnim kamatnim stopama, pri tome zanemarujući bilo kakav efekat povećane volatilnosti, tako da množi isplate automatskih opcija prema šok scenariju sa 1,10.

Pojednostavljeno izračunavanje neto prihoda od kamata i delta neto prihoda od kamata

Član 78n

(1) Za izračunavanje neto prihoda od kamata i delta neto prihoda od kamata prema pojednostavljenom standardizovanom pristupu, kreditna institucija odstupa od standardizovanog pristupa neto prihodu od kamata kako slijedi:

- 1) kreditna institucija primjenjuje pojednostavljenje iz člana 78m stav 1 ove odluke;
- 2) kreditna institucija ne vrši raspoređivanje u skladu sa članom 78e stav 1 tačka 2 ove odluke. Prosječni referentni period za svu aktivu sa fiksnom kamatnom stopom iz knjige pozicija koja je osjetljiva na promjenu kamatne stope i prosječni referentni period sa sve obaveze sa fiksnom kamatnom stopom iz knjige pozicija koje su osjetljive na promjenu kamatne stope izračunavaju se za svaku kategoriju vrste proizvoda utvrđenu u članu 78i stav 4 ove odluke.

- 3) za potrebe člana 78h ove odluke, primjenjuju se izračunati prosječni referentni periodi umjesto srednjih tačaka razreda referentnih perioda iz tačke 3 Priloga 1b ove odluke;
- 4) izuzetno od člana 78i st. 2 i 3 ove odluke, prilikom primjene stava 4 tačka 2 tog člana kreditna institucija odvaja samo iznose iz člana 78i st. 2 i 3 po vrsti proizvoda i ne smije da uzima u obzir strukturu po geografskoj lokaciji.
- 5) Izuzetno od člana 78j ove odluke, kreditna institucija izračunava plaćanja po osnovnu kamata ili dio plaćanja po osnovu kamata koja se dešavaju do njihovog datuma ponovnog utvrđivanja uključujući i taj datum, množenjem:
 - iznosa glavnice svih neizmirenih instrumenata; sa
 - procjenom kreditne institucije prosječne kamatne stope instrumenata na strani aktive ili pasive, kako je primjenljivo; sa
 - periodom neto prihoda od kamata, ili, u slučaju da se instrument ponovo utvrđuje prije perioda neto prihoda od kamata, srednjom tačkom primjenljivog vremenskog razreda za ponovno utvrđivanje iz tačke 1 Priloga 1b ove odluke koji je primjenljiv na neizmireni instrument.

(2) Izuzetno od člana 78dž st. 2 i 3, kreditna institucija izračunava promjene tržišne vrijednosti automatskih opcija koje se vrednuju po ver vrijednosti i dospijevaju nakon perioda neto prihoda od kamata iz člana 78g ove odluke koristeći zbir isplata u osnovnom scenariju i šok scenariju diskontovanim važećim bezrizičnim kamatnim stopama. Institucije zanemaruju sve efekte povećane volatilnosti i množe isplate po šok scenariju sa 1,10.

6.11 Supervizorski test atipičnih vrijednosti

Supervizorski scenariji šokova

Član 78nj

(1) Supervizorski testovi atipičnih vrijednosti (eng. supervisory outlier tests – SOT), kao dio ocjene izloženosti kreditne institucije prema IRRBB-u i procesu supervizorskog pregleda i ocjene, imaju za cilj da procijene da li te izloženosti kreditne institucije imaju uticaja na njenu ekonomsku vrijednost kapitala (SOT za EVE) ili na njen neto prihod od kamata (SOT za NII) iznad određenih pragova.

(2) Prilikom utvrđivanja negativnih efekata promjene kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala, kreditna institucija je dužna da primjenjuje sljedećih šest supervizorskih scenarija šokova:

- 1) paralelni šok rasta, gdje postoji paralelno pomjeranje krive prinosa prema gore sa istim pozitivnim šokom kamatnih stopa za sva dospijeća;
- 2) paralelni šok pada, gdje postoji paralelno pomjeranje krive prinosa prema dolje sa istim negativnim šokom kamatnih stopa za sva dospijeća;
- 3) šok nagiba (eng. *steepener*), gdje postoji pomjeranje nakošenja krive prinosa, uz negativne šokove kamatne stope za kratkoročna dospijeća i pozitivne šokove kamatne stope za dugoročna dospijeća;

- 4) šok izravnjanja (eng. *flattener*), gdje postoji pomjeranje izravnjanja krive prinosa, uz pozitivne šokove kamatnih stopa za kratkoročna dospijeća i negativne šokove kamatnih stopa za dugoročna dospijeća;
- 5) šok rasta kratkoročnih stopa, uz veće pozitivne šokove kamatnih stopa za kratkoročna dospijeća za konvergenciju sa osnovnim scenariom za dugoročna dospijeća; i
- 6) šok pada kratkoročnih stopa, uz veće negativne šokove kamatnih stopa za kratkoročna dospijeća za konvergenciju sa osnovnim scenariom za dugoročna dospijeća.

(3) Prilikom utvrđivanja negativnih efekata promjene kamatnih stopa na neto prihod od kamata kreditna institucija je dužna da primjenjuje sljedeća dva supervizorska scenarija šokova:

- 1) paralelni šok rasta, gdje postoji paralelno pomjeranje krive prinosa prema gore sa istim pozitivnim šokom kamatnih stopa za sva dospijeća; i
- 2) paralelni šok pada, gdje postoji paralelno pomjeranje krive prinosa prema dolje sa istim negativnim šokom kamatnih stopa za sva dospijeća.

(4) Supervizorski scenariji šokova iz st. 2 i 3 ovog člana izračunavaju se na osnovu određenih veličina šokova kamatnih stopa koji su specifični za valutu utvrđenih u Tabeli 1 ovog člana i članu 78o ove odluke, i primjenjuju se najmanje na izloženosti IRRBB-u, koje su denominovane u svakoj valuti posebno za koje kreditna institucija ima pozicije ako računovodstvena vrijednost finansijske aktive ili obaveza denominovana u valuti iznosi do 5% ili više ukupne finansijske aktive ili obaveza u knjizi pozicija kojima se ne trguje, ili manje od 5% ako je zbir finansijske aktive ili obaveza uključen u izračunavanje manji od 90% ukupne finansijske aktive (isključujući materijalnu imovinu) ili obaveza u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

Tabela 1: Iznos šokova kamatne stope $\bar{R}_{shocktype,c}$

	ARS	AUD	BGN	BRL	CAD	CHF	CNY	CZK	DKK	EUR	GBP
Paralelni	400	300	250	400	200	100	250	200	200	200	250
Kratki	500	450	350	500	300	150	300	250	250	250	300
Dugi	300	200	150	300	150	100	150	100	150	100	150

	HKD	HRK	HUF	IDR	INR	JPY	KRW	MXN	PLN	RON	RUB
Paralelni	200	250	300	400	400	100	300	400	250	350	400
Kratki	250	400	450	500	500	100	400	500	350	500	500
Dugi	100	200	200	350	300	100	200	300	150	250	300

	SAR	SEK	SGD	TRY	USD	ZAR
Paralelni	200	200	150	400	200	400
Kratki	300	300	200	500	300	500
Dugi	150	150	100	300	150	300

ARS	Argentinski pezos	IDR	Indonežanska rupija
AUD	Australijski dolar	INR	Indijski rupi
BGN	Bugarski lev	JPY	Japanski jen
BRL	Brazilski real	KRW	Južnokorejski von
CAD	Kanadski dolar	MXN	Meksički pezos
CHF	Švajcarski frank	PLN	Poljski zlot
CNY	Kineski juan	RON	Rumunski lev
CZK	Češka kruna	RUB	Ruska rublja
DKK	Danska kruna	SAR	Saudijski rijal
EUR	Euro	SEK	Švedska kruna
GBP	Funta sterling	SGD	Singapurski dolar
HKD	Hongkonški dolar	TRY	Turska lira
HRK	Hrvatska kuna	USD	Američki dolar
HUF	Mađarski forint	ZAR	Južnoafrički rand

Ostale valute Član 78o

(1) Za kalibraciju određenih veličina za šokove kamatnih stopa za valute koje nijesu uključene u tabelu 1 iz člana 78nj ove odluke, primjenjuje se sljedeće:

- 1) kreditna institucija prvo izračunava dnevni prosjek kamatne stope prikupljanjem vremenskih serija od 16 godina dnevnih „bezrizičnih“ kamatnih stopa bez kreditnih spreadova ili spreadova likvidnosti koji su specifični za kreditnu instituciju ili subjekat, za svaku valutu za dospijeća od 3 mjeseca, 6 mjeseci, 1 godine, 2 godine, 5 godina, 7 godina, 10 godina 15 godina i 20 godina, a zatim izračunavaju aritmetičku prosječnu kamatnu stopu za svaku valutu c u svim posmatranjima u istoj vremenskoj seriji i za sva dospijeća. Rezultat je jedinstvena mjera po valuti.
- 2) ako je prosječna kamatna stopa izračunata prema tački 1 ovog stava za prvih sedam godina veća od 700 baznih poena, koriste se podaci iz nedavnih 10 godina ili sve dok su podaci raspoloživi; ako to nije slučaj, koristi se puna vremenska serija od 16 godina;
- 3) paralelni šok kratkoročne i dugoročne kamatne stope po valuti izvodi se primjenom relevantnog globalnog parametra šoka iz Tabele 2 ovog člana na prosječnu kamatnu stopu izračunatu shodno tački 1 ovog stava.

Tabela 2: Osnovni globalni parametar šoka kamatne stope

Paralelni	$\alpha_{parallel}$	60%
Kratkoročni	α_{short}	85%
Dugoročni	α_{long}	40%

- 4) kreditna institucija primjenjuje donju granicu od 100 baznih poena, kao i varijabilne gornje granice od 500 baznih poena za kratkoročne šokove, 400 baznih poena za paralelni šok i 300 baznih poena za dugoročne šokove.
- 5) set šokova kamatne stope po valuti se zaokružuje na najbližih 50 baznih poena.

(2) Kalibracija iz stava 1 obavlja se najmanje svakih pet godina.

Parametrizacija supervizorskih scenarija šokova

Član 78p

Za svaku valutu c određene veličine paralelnih, kratkoročnih i dugoročnih šokova na „bezrizičnu kamatnu stopu“, primjenjuju se sljedeće parametrizacije šest supervizorskih scenarija šokova:

- 1) *paralelni šok za valutu c* : Konstantni paralelni šok rasta ili pada u svim vremenskim razredima:

$$\Delta R_{parallel,c}(t_k) = \pm \bar{R}_{parallel,c}$$

- 2) *šok kratkoročne stope za valutu c* :

$$\Delta R_{short,c}(t_k) = \pm \bar{R}_{short,c} \cdot e^{-\frac{t_k}{4}},$$

gdje je t_k srednja tačka (u vremenu) k^{th} vremenskog razreda.

- 3) *šok dugoročne stope za valutu c* :

$$\Delta R_{long,c}(t_k) = \pm \bar{R}_{long,c} \cdot \left(1 - e^{-\frac{t_k}{4}}\right)$$

- 4) *šokovi rotacije za valutu c* :

$$\Delta R_{steepener,c}(t_k) = -0.65 \cdot |\Delta R_{short,c}(t_k)| + 0.9 \cdot |\Delta R_{long,c}(t_k)|;$$

$$\Delta R_{flattener,c}(t_k) = +0.8 \cdot |\Delta R_{short,c}(t_k)| - 0.6 \cdot |\Delta R_{long,c}(t_k)|.$$

Promjene ekonomske vrijednosti kapitala (EVE)

Član 78r

Kreditna institucija, prilikom izračunavanja ekonomske vrijednosti kapitala uzima u obzir zajedničko modeliranje i sljedeće parametarske pretpostavke:

- 1) kreditna institucija uzima u obzir sve pozicije koje se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje iz instrumenata koji su osjetljivi na promjenu kamatne stope;

- 2) kreditna institucija uključuje male pozicije iz knjige trgovanja iz člana 103 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, osim ako je IRRBB obuhvaćen drugom mjerom rizika;
- 3) kreditna institucija isključuje sve instrumente redovnog osnovnog kapitala i druge instrumente bez dospjeća i bez datuma kupovine iz izračunavanja supervizorskog testa atipičnih vrijednosti;
- 4) kreditna institucija uzima u obzir automatske i bihevioralne opcije u izračunavanje, pri čemu se usklađuju ključne bihevioralne pretpostavke modeliranja instrumenata koji su osjetljivi na promjenu kamatne stope prema karakteristikama različitih scenarija kamatne stope, uzimajući u obzir pragove materijalnosti i proporcionalnosti iz člana 78b stav 12, člana 78c stav 2, člana 78č stav 4, člana 78d stav 3 i člana 78l stav 1 ove odluke;
- 5) kreditna institucija uključuje obaveze po osnovu penzija i sredstva penzionog sistema, osim ako njihov rizik kamatne stope nije obuhvaćen drugom mjerom rizika;
- 6) novčani tokovi od instrumenata koji su osjetljivi na promjenu kamatne stope uključuju bilo koju otplatu glavnice, bilo koje ponovno utvrđivanje glavnice i bilo koje otplate kamata;
- 7) kreditna institucija, kod koje je pokazatelj nekvalitetnih izloženosti jednak ili veći od 2%, uključuje nekvalitetne izloženosti kao opšte instrumente osjetljive na promjenu kamatne stope čije bi se modeliranje odrazilo na očekivane novčane tokove i njihovu ročnost; nekvalitetne izloženosti uključuju se prije smanjenja iznosa ispravki vrijednosti; u ove svrhe, nekvalitetne izloženosti utvrđuju se za dužničke hartije od vrijednosti, kredite i avanse koji su klasifikovani kao nekvalitetni u skladu sa članom 35 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditne institucije, dok se koeficijent nekvalitetnih izloženosti izračunava kao iznos nekvalitetnih izloženosti podijeljen sa iznosom ukupnih bruto dužničkih hartija od vrijednosti, kredita i avansa izračunatih na nivou kreditne institucije;
- 8) kreditna institucija uključuje gornje i donje granice kamatnih stopa koje su specifične za instrument;
- 9) komercijalne marže i ostale komponente spreda kod plaćanja po osnovu kamata u smislu njihovog isključivanja ili uključivanja u novčane tokove tretiraju se u skladu sa pristupom kreditne institucije internog upravljanja i mjerenja za rizik kamatne stope pozicija koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje;
- 10) promjena EVE izračunava se uz pretpostavku isteka bilansa stanja, gdje postojeće pozicije dospjevaju i ne zamjenjuju se;
- 11) donja granica kamatne stope nakon šoka koja je zavisna od dospjeća primjenjuje se za svaku valutu počevši od -150 baznih poena za momentalno dospjeće; ova donja granica povećava se za 3 bazna poena godišnje, pri čemu će vjerovatno dostići 0% za dospjeća od 50 godina i više; ako su posmatrane kamatne stope niže od donje granice kamatne stope nakon šoka, institucije primjenjuju manje posmatrane kamatne stope;
- 12) prilikom izračunavanja agregatne promjene za svaki scenario šoka kamatne stope, institucije sabiraju sve negativne i pozitivne promjene koje se dešavaju u svakoj valuti; valute koje nijesu izvještajna valuta konvertuju se u izvještajnu valutu po spot deviznom kursu referentne stope Centralne banke; pozitivne promjene

ponderišu se faktorom 50% ili faktorom 80% u slučaju Mehanizma deviznog kursa – ERM II valuta sa formalno dogovorenim rasponom fluktacije koji je uži od standardnog raspona od +/- 15%; ponderisani dobici priznaju se do iznosa koji je veći od sljedeće dvije vrijednosti:

- apsolutne vrijednosti negativnih promjena u valutama EUR ili ERMII; ili
- rezultata primjene faktora od 50% na pozitivne promjene ERMII valuta ili EUR-a.

13) za diskontovanje, primjenjuje se odgovarajuća kriva „bezrizičnog“ prinosa po valuti (npr. OIS kriva); ta kriva prinosa ne uključuje kreditne spreadove ili spreadove likvidnosti koji su specifični za neki instrument, sektor ili subjekat;

14) prilikom procjene rizika proizvoda osjetljivih na promjenu kamatne stope koji su povezani sa inflacijom ili drugim tržišnim faktorima, primjenjuju se prudencijalne pretpostavke; ove pretpostavke se zasnivaju na tekućoj / prethodno posmatranoj vrijednosti, prognozi eminentnih instituta za ekonomska istraživanja ili drugih opšte prihvaćenih tržišnih praksi i generalno su nezavisne za neki scenario.

Promjene neto prihoda od kamata

Član 78s

(1) Kreditna institucija, u svom izračunavanju neto prihoda od kamata uzima u obzir sljedeće zajedničko modeliranje i parametarske pretpostavke: prihodi od kamata i rashodi od kamata tokom jednogodišnjeg vremenskog perioda uzimaju se u obzir bez obzira na dospijeće i računovodstveni tretman relevantnih instrumenata osjetljivih na promjenu kamatne stope koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

(2) Pretpostavke utvrđene u članu 78r ove odluke, osim tačaka 9 i 10 tog člana, primjenjuju se ovdje.

(3) Kreditna institucija uključuje komercijalne marže i ostale komponente spreada.

(4) Kreditna institucija izračunava promjenu neto prihoda od kamata uz pretpostavku statičnog bilansa stanja, gdje se njegov ukupan obim i sastav, uključujući i bilansne i vanbilansne stavke, održavaju zamjenom dospijeća ili ponovnim utvrđivanjem novčanih tokova novim instrumentima koji imaju slične karakteristike u pogledu valute, iznosa i perioda ponovnog utvrđivanja instrumenata kojima se generišu novčani tokovi koji se ponovo utvrđuju. Marže novih instrumenata zasnivaju se na maržama nedavno kupljenih ili prodatih instrumenata sa sličnim karakteristikama. U slučaju instrumenata sa vidljivim tržišnim cijenama, nedavni tržišni spreadovi se koriste umjesto istorijskih tržišnih spreadova.

Značajno smanjenje

Član 78t

(1) Smanjenje jednogodišnjeg neto prihoda od kamata kreditne institucije za više od 2,5% njenog osnovnog kapitala zbog iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa kako je određeno u bilo kojem od dva supervizorska scenarija šoka iz člana 78nj ove odluke, čini značajno smanjenje u svrhe člana 246 stav 5 Zakona.

(2) Za izračunavanje smanjenja iz stava 1 ovog člana, primjenjuje se sljedeća formula:

$$\frac{NII_{\text{šok}} - NII_{\text{osnovni scenario}}}{\text{osnovni kapital}} < -2,5\%$$

Član 18

Poslije člana 78t dodaje se novo poglavlje i četiri nova člana koja glase:

„VI.a RIZIK KREDITNOG SPREDA KOJI PROIZILAZI IZ POZICIJA KOJIMA SE NE TRGUJE (CSRBB)

Rizik kreditnog spreda koji proizilazi iz pozicija kojima se ne trguje (CSRBB)

Član 78u

(1) Rizik kreditnog spreda koji proizilazi iz pozicija kojima se ne trguje (CSRBB) je rizik izazvan promjenama tržišne cijene zbog kreditnog rizika, likvidnosti i potencijalno drugih karakteristika kreditno rizičnih instrumenata, koji nije obuhvaćen drugim postojećim prudencijalnim okvirom kao što je IRRBB ili očekivani kreditni rizik/iznenadni (tzv. jump-to-) rizik statusa neispunjavanja obaveza.

(2) CSRBB obuhvata rizik promjene spreda instrumenta uz pretpostavku istog nivoa kreditne sposobnosti, tj. kako se kreditni spred kreće unutar određenog raspona rejtinga/vjerovatnoće nastanka statusa neispunjavanja obaveza.

(3) CSRBB obuhvata kombinaciju dva elementa, a to su:

- 1) promjene „tržišnog kreditnog spreda” ili „tržišne cijene kreditnog rizika” (za razliku od idiosinkrastičnog kreditnog spreda), što predstavlja premiju kreditnog rizika koju učesnici na tržištu zahtijevaju za određeni kreditni kvalitet;
- 2) promjene „tržišog spreda marže likvidnosti” koja predstavlja premiju likvidnosti koja podstiče zainteresovanost tržišta za ulaganja i prisutnost voljnih kupaca i prodavaca.

(4) CSRBB ne obuhvata uticaj promjena kreditnog kvaliteta tokom perioda posmatranja (tj. pogoršanje/poboljšanje kategorije rejtinga određene druge ugovorne strane ili instrumenta, što se smatra migracionim rizikom). Konkretno, pogoršanje kreditnog kvaliteta kreditne institucije ni u kojem slučaju ne bi trebalo da ima pozitivan uticaj na mjeru rizika kreditnog spreda. Kreditna institucija bi, pri procjeni CSRBB-a, trebalo da izbjegava bilo kakvo preklapanje sa okvirom upravljanja rizikom prilagođavanja kreditnom vrednovanju.

(5) CSRBB ne uključuje nekvalitetne izloženosti.

(6) Prilikom procjene promjena u kretanjima premije kreditnog rizika i premije likvidnosti, kreditna institucija može da razmotri dimenzije specifične za valutu (tj. EUR, USD itd.)

kao relevantnu dimenziju za tržišni kreditni spread i tržišnu maržu likvidnosti.

(7) Kreditna institucija ne bi trebalo da *ex ante* isključuje nijedan instrument u knjizi banke iz opsega CSRBB-a, što uključuje aktivu, obaveze, finansijske derivate i druge vanbilansne stavke kao što su obaveze po kreditima, bez obzira na njihov računovodstveni tretman. Svako potencijalno isključenje instrumenata iz relevantnog obuhvata trebalo bi da se izvrši u slučaju nepostojanja osjetljivosti na rizik kreditnog spreada i trebalo bi da se adekvatno dokumentuje i opravda. U svakom slučaju, kreditna institucija ne bi trebalo da isključuje imovinu koja se vodi po fer vrijednosti.

(8) Kreditna institucija uključuje mali obim poslova iz knjige trgovanja, kao što je definisano članom 103 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, ako njegov rizik kreditnog spreada nije obuhvaćen drugom mjerom rizika.

Okvir i odgovornosti za procjenu CSRBB-a **Član 78v**

(1) Kreditna institucija je dužna da ima okvir upravljanja CSRBB-om kojim se uspostavlja jasna linija odgovornosti i koji se sastoji od politika, procesa i internih kontrola, uključujući redovna i nezavisna preispitivanja i evaluacije djelotvornosti okvira.

(2) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da su sistemi, procesi i mehanizmi za procjenu CSRBB-a sveobuhvatni i proporcionalni vrsti, opsegu i složenosti rizika svojstvenih poslovnom modelu kreditne institucije.

(3) Strategija kreditne institucije u pogledu CSRBB-a, koja uključuje sklonost za preuzimanje za CSRBB, mora da bude dio opšte strategije, naročito strateških ciljeva i ciljeva koji se odnose na rizik, koju organ upravljanja mora da odobri.

(4) Kreditna institucija je dužna da uvede pouzdane interne sisteme mjerenja (IMS-ovi) koji obuhvataju sve komponente i izvore CSRBB-a relevantne za poslovni model kreditne institucije.

(5) Kreditna institucija je dužna da prati svoju izloženost CSRBB-u u pogledu mogućih promjena različitih mjera CSRBB-a.

(6) Kreditna institucija je dužna da upotrebljava komplementarne karakteristike različitih pristupa kako bi obuhvatila složenu prirodu CSRBB-a u kratkoročnim i dugoročnim vremenskim okvirima.

(7) Kreditna institucija je naročito dužna da mjeri i prati:

- 1) ukupni uticaj ključnih pretpostavki modeliranja na različite mjere CSRBB-a i
- 2) CSRBB svojih finansijskih derivata iz bankarske knjige, ako je to relevantno za poslovni model.

Metode praćenja CSRBB-a

Član 78z

- (1) Kreditna institucija je dužna da razvije i upotrebljava sopstvene pretpostavke i metode izračunavanja za procjenu CSRBB-a, pri čemu odabir metodologije mjerenja mora da bude adekvatan u odnosu na složenost same kreditne institucije.
- (2) Kreditna institucija je dužna da u potpunosti razumije ograničenja svakog upotrijebljenog kvantitativnog alata i modela i da ih uzme u obzir u procesu upravljanja CSRBB-om.
- (3) Pri procjeni CSRBB-a kreditna institucija je dužna da bude svjesna rizika koji mogu da nastanu kao posljedica računovodstvenog tretmana transakcija iz knjige pozicija kojima se ne trguje.
- (4) Izuzetno, prilikom sprovođenja odredbe iz člana 78u stav 3 ove odluke, u praksi i zbog proporcionalnosti, kreditna institucija može da uključi idiosinkratične komponente kreditnog spreda za praćenje CSRBB-a, pod uslovom da se osigura da će mjere pružiti konzervativnije rezultate.

Pretpostavke praćenja CSRBB-a

Član 78ž

- (1) Kreditna institucija je dužna da prilikom mjerenja CSRBB-a u potpunosti razumije i dokumentuje ključne pretpostavke modeliranja, koje treba da se usklade sa poslovnim strategijama i da se redovno testiraju.
- (2) Kreditna institucija je dužna da uzme u obzir posljedice računovodstvenih praksi na mjerenje CSRBB-a, naročito na mjere neto prihoda od kamata nakon promjena tržišne vrijednosti.
- (3) Ako su pouzdanost i stabilnost pretpostavki o diversifikaciji adekvatno validirane i dokumentovane, diversifikacija između CSRBB-a i IRRBB-a može biti moguća. Pod istim uslovima mogu biti moguće pretpostavke o diversifikaciji između CSRBB-a i drugih rizika. Efekti diversifikacije trebalo bi da se procijene dovoljno konzervativno kako bi moglo da se pretpostavi da su dovoljno stabilni čak i u slučaju ekonomskog pada i pod tržišnim uslovima koji su nepovoljni za poslovanje i strukturu rizika kreditne institucije. U svakom slučaju, kreditna institucija mora da ima odvojene procjene CSRBB-a i drugih rizika (uključujući IRRBB).
- (4) S obzirom da se tržišni uslovi, konkurentska okruženja i strategije mijenjaju tokom vremena, kreditna institucija mora da najmanje jednom godišnje preispita bitne pretpostavke u pogledu mjerenja, kao i češće u tržišnim uslovima koji se brzo mijenjaju.
- (5) Za potrebe CSRBB-a kreditna institucija je dužna da uspostavi prudencijalnu dokumentaciju kojom se podupiru pretpostavke i postupci njihovih politika i uvede proces za njihovo preispitivanje.

(6) Kreditna institucija je dužna da, za potrebe CSRBB-a, razumije uticaj odabranih strategija ulaganja povezanih sa CSRBB-om.“

Član 19

Poslije Priloga 1 dodaju se dva nova priloga koja glase:

„PRILOG 1a

METODE MJERENJA IRRBB-A (NEPOTPUNA LISTA)

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
<p>Bezuslovni novčani tokovi (pretpostavlja se da je ročnost novčanih tokova nezavisna od konkretnog scenarija kamatnih stopa)</p>	<p><u>Neto prihoda od kamata:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gap analiza: Gap ponovnog utvrđivanja • Naglasak na komponenti neto prihoda od kamata (NII): promjena NII-ja 	<p>Gap analizom raspoređuju se svi relevantni instrumenti osjetljivi na kamatne stope u unaprijed utvrđene vremenske razrede u skladu sa njihovim datumima ponovnog utvrđivanja ili dospijeća, koji se utvrđuju na osnovu ugovora ili na osnovu bihevioralnih pretpostavki. Njom se izračunavaju neto pozicije („gapovi“) u svakom vremenskom razredu. Njom se aproksimira promjena neto prihoda od kamata koja je posljedica pomjeranja krive prinosa, tako da se svaka neto pozicija pomnoži sa odgovarajućom promjenom kamatne stope.</p>	<p>Rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (samo paralelni rizik)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metrikom se rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa aproksimira samo linearno. • Zasniva se na pretpostavci da sve pozicije u određenom vremenskom razredu istovremeno dospijevaju ili se ponovno utvrđuju. • Ne mjeri bazni rizik i rizik opcije.

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
	<p><u>Ekonomska vrijednost:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza trajanja: modificirano trajanje / PV01 kapitala 	<p>Modifikovanim trajanjem aproksimira se relativna promjena neto sadašnje vrijednosti finansijskog instrumenta zbog graničnog paralelnog pomjeranja krive prinosa za jedan postotni bod. Modifikovanim trajanjem kapitala mjeri se izloženost institucije gap riziku u njenoj knjizi pozicija kojima se ne trguje. PV01 kapitala izvodi se iz modifikovanog trajanja kapitala i njime se mjeri apsolutna promjena vrijednosti kapitala dobijena na osnovu paralelnog pomjeranja krive prinosa za 1 bazni bod (0,01 %).</p> <p>Početna tačka je raspodjela svih novčanih tokova instrumenata osjetljivih na kamatne stope u vremenske razrede. Za svaku vrstu instrumenta bira se odgovarajuća kriva prinosa. Modifikovano trajanje svakog instrumenta izračunava se na osnovu promjene njegove neto sadašnje vrijednosti zbog paralelnog pomjeranja krive prinosa za 1 procentni poen.</p> <p>Modifikovano trajanje kapitala određuje se kao modifikovano trajanje aktive pomnoženo sa aktivom, podijeljeno sa kapitalom, umanjeno za modifikovano trajanje obaveza, pomnoženo sa</p>	<p>Rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (samo paralelni rizik)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metrika se primjenjuje samo na granična pomjeranja krive prinosa. U prisutnosti konveksnosti metrikom može da se potcijeni uticaj većih kretanja kamatnih stopa. • Primjenjuje se samo na paralelna pomjeranja krive prinosa. • Njom se ne mjeri rizik opcije i u najboljem slučaju samo djelimično obuhvata bazni rizik.

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
		<p>obavezama i podijeljeno sa kapitalom.</p> <p>PV01 kapitala dobija se množenjem modifikovanog trajanja kapitala sa vrijednošću kapitala (tj. aktiva umanjena za obaveze) i dijeljenjem sa 10 000 kako bi se dobila promjena vrijednosti po baznom bodu.</p>		
	Djelimično modifikovano trajanje / djelimični PV01	<p>Djelimično modifikovano trajanje instrumenta za određeni vremenski razred izračunava se kao prethodno opisano modifikovano trajanje, osim što se paralelno ne pomjera cijela kriva prinosa, nego samo segment krive prinosa koji odgovara tom vremenskom razredu. Te djelimične mjere upućuju na osjetljivost tržišne vrijednosti bankarske knjige na granično pomjeranje krive prinosa u određenim segmentima dospijeća. Na svaku djelimičnu mjeru vremenskog razreda može da se primijeni pomjeranje različite veličine, tako da uticaj promjene oblika krive prinosa može da se izračuna za cijeli portfolio.</p>	Rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (paralelni i neparalelni rizik)	<ul style="list-style-type: none"> • Metrika se primjenjuje samo na granične promjene kamatne stope. U prisustvu konveksnosti metrikom može da se podcijeni uticaj većih kretanja kamatnih stopa. • Njom se ne mjeri bazni rizik i rizik opcije.
Novčani tokovi koji su djelimično ili potpuno uslovljeni scenarijom kamatne	Neto prihod od kamata: Naglasak na komponenti neto prihoda od kamata (NII):	Promjena NII-ja metrika je koja se zasniva na dobiti i njome se mjeri promjena neto prihoda od kamata tokom određenog vremenskog perioda (obično od 1 do 5 godina)	Rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (paralelni i neparalelni), bazni rizik i, pod uslovom da	<ul style="list-style-type: none"> • Osjetljivost rezultata na pretpostavke modeliranja i bihevioralne pretpostavke

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
<p>stope (pretpostavlja se da se ročnost novčanih tokova opcija, instrumenata sa ugrađenim ili izričitim opcijama i – u sofisticiranijim pristupima – instrumenata čije dospijeće zavisi od ponašanja klijenata, modelira u zavisnosti od scenarija kamatne stope)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • promjena NII-ja 	<p>zbog iznenadnog ili postupnog kretanja kamatnih stopa.</p> <p>Početna tačka je mapiranje svih novčanih tokova instrumenata osjetljivih na kamatne stope u (granularne) vremenske razrede (ili upotreba tačnih datuma ponovnog utvrđivanja za pojedinačne pozicije u sofisticiranijim sistemima).</p> <p>Bazni scenario za izračunavanja odražava trenutni poslovni plan institucije za projekcije obima, određivanja cijena i datuma ponovnog utvrđivanja budućih poslovnih transakcija. Kamatne stope koje se upotrebljavaju za izračunavanje budućih novčanih tokova u osnovnom scenariju proizlaze iz terminskih stopa, odgovarajućih spreadova ili očekivanih tržišnih stopa za različite instrumente.</p> <p>Prilikom procjenjivanja mogućeg opsega promjena NII-ja banke upotrebljavaju pretpostavke i modele za predviđanje putanje kamatnih stopa, dospijeća postojeće aktive, obaveza i vanbilansnih stavki kao i njihove potencijalne zamjene.</p> <p>Metrika zasnovana na NII</p>	<p>su svi novčani tokovi modelirani zavisno od scenarija, rizika opcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Složenost

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
		<p>može da se razlikuje u odnosu na sofisticiranost projekcija budućih novčanih tokova: u jednostavnim modelima isteka pretpostavlja se da postojeća imovina i obaveze dospijevaju bez zamjene; u modelima nepromjenjivog bilansa stanja pretpostavlja da se imovina i obaveze koje dospijevaju zamjenjuju ekvivalentnim instrumentima, dok se u većini složenih modela dinamičkih novčanih tokova poslovne reakcije na različita kamatna okruženja odražavaju u veličini i sastavu bankarske knjige.</p> <p>Sve mjere koje se zasnivaju na NII mogu da se upotrijebe za analizu scenarija ili stohastičku analizu. Rizik dobiti (EaR) predstavlja primjer ovog drugog kojim se mjeri najveća promjena NII-ja pri određenom nivou pouzdanosti.</p>		
	<p><u>Ekonomska vrijednost:</u> Naglasak na ekonomskoj vrijednosti kapitala (EVE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjena EVE-a 	<p>Promjena EVE-a jeste promjena neto sadašnje vrijednosti svih novčanih tokova koji proizilaze iz aktive, obaveza i vanbilansnih stavki iz knjige banke, a koja je posljedica promjene kamatnih stopa, pod pretpostavkom isteka svih pozicija u knjizi banke.</p> <p>Rizik kamatne stope može</p>	<p>Rizik ročne neusklađenosti kamatnih stopa (paralelni i neparalelni), bazni rizik i, ako su svi novčani tokovi modelirani u zavisnosti od scenarija, rizik opcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osjetljivost rezultata na pretpostavke modeliranja i bihevioralne pretpostavke • Stohastičkom metrikom, koja primjenjuje pretpostavku raspodjele, možda se neće obuhvatiti rizici

Modeliranje novčanog toka	Metrika	Opis	Obuhvaćeni rizici	Ograničenja metrike
		<p>da se procijeni funkcijom ΔEVE za određene scenarije kamatnih stopa ili distribucijom funkcije ΔEVE uz upotrebu simulacija Monte Carlo ili istorijskih simulacija. Ekonomska vrijednost adherentna riziku (EVaR) primjer je ovog drugog kojim se mjeri najveća promjena vrijednosti kapitala pri određenom nivou pouzdanosti.</p>		<p>repa distribucije i nelinearnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pristupi Monte Carlo za potpunu revalorizaciju zahtjevni su u pogledu izračunavanja i mogu da budu teški za tumačenje („crna kutija”). • Složenost

PRILOG 1b

1. Vremenski razredi za ponovno utvrđivanje:
 - 1) Prekonoćni vremenski razred sa srednjom tačkom od 1 dana, ili otprilike 0,0028 godina.
 - 2) Vremenski razred preko 1 dana i zaključno sa 1 mjesecom, sa srednjom tačkom od 15 dana.
 - 3) Vremenski razred preko 1 mjeseca i zaključno sa 3 mjeseca, sa srednjom tačkom od 60 dana.
 - 4) Vremenski razred preko 3 mjeseca i zaključno sa 6 mjeseci, sa srednjom tačkom od 135 dana.
 - 5) Vremenski razred preko 6 mjeseci i zaključno sa 9 mjeseci, sa srednjom tačkom od 225 dana.
 - 6) Vremenski razred preko 9 mjeseci i zaključno sa 12 mjeseci, sa srednjom tačkom od 315 dana.
 - 7) Vremenski razred preko 1 godine i zaključno sa 1,5 godinom, sa srednjom tačkom od 1 godine i 90 dana.
 - 8) Vremenski razred preko 1,5 godine i zaključno sa 2 godine, sa srednjom tačkom od 1 godine i 270 dana.
 - 9) Vremenski razred preko 2 godine i zaključno sa 3 godine, sa srednjom tačkom od 2 godine i 180 dana.
 - 10) Vremenski razred preko 3 godine i zaključno sa 4 godine, sa srednjom tačkom od 3 godine i 180 dana.
 - 11) Vremenski razred preko 4 godine i zaključno sa 5 godina, sa srednjom tačkom od 4 godine i 180 dana.
 - 12) Vremenski razred preko 5 godina i zaključno sa 6 godina, sa srednjom tačkom od 5 godina i 180 dana.
 - 13) Vremenski razred preko 6 godina i zaključno sa 7 godina, sa srednjom tačkom od 6 godina i 180 dana.
 - 14) Vremenski razred preko 7 godina i zaključno sa 8 godina, sa srednjom tačkom od 7 godina i 180 dana.
 - 15) Vremenski razred preko 8 godina i zaključno sa 9 godina, sa srednjom tačkom od 8 godina i 180 dana.
 - 16) Vremenski razred preko 9 godina i zaključno sa 10 godina, sa srednjom tačkom od 9 godina i 180 dana.
 - 17) Vremenski razred preko 10 godina i zaključno sa 15 godina, sa srednjom tačkom od 12 godina i 180 dana.
 - 18) Vremenski razred preko 15 godina i zaključno sa 20 godina, sa srednjom tačkom od 17 godina i 180 dana.
 - 19) Vremenski razred preko 20 godina, sa srednjom tačkom od 25 godina.
2. Dužine vremenskih razreda iz člana 78c stav 4 tačka 2 ove odluke su sljedeće:
 - 1) 0 godina.
 - 2) 1/12 godina.
 - 3) 2/12 godina.
 - 4) 3/12 godina.

- 5) 3/12 godina.
- 6) 3/12 godina.
- 7) 6/12 godina.
- 8) 6/12 godina.
- 9) 1 godina.
- 10) 1 godina.
- 11) 1 godina.
- 12) 1 godina.
- 13) 1 godina.
- 14) 1 godina.
- 15) 1 godina.
- 16) 5 godina.
- 17) 5 godina.
- 18) 5 godina.
- 19) 10 godina.

3. Referentni period vremenskih razreda:

- 1) Vremenski razred koji prelazi prekonocni do i ukljucujući 12 mjeseci, sa srednjom tacnom od 12 mjeseci.
- 2) Vremenski razred preko 1 godine i zakljucno sa 1,5 godinom, sa srednjom tacnom od 1 godine i 90 dana.
- 3) Vremenski razred preko 1,5 godine i zakljucno sa 2 godine, sa srednjom tacnom od 1 godine i 270 dana.
- 4) Vremenski razred preko 2 godine i zakljucno sa 3 godine, sa srednjom tacnom od 2 godine i 180 dana.
- 5) Vremenski razred preko 3 godine i zakljucno sa 4 godine, sa srednjom tacnom od 3 godine i 180 dana.
- 6) Vremenski razred preko 4 godine i zakljucno sa 5 godina, sa srednjom tacnom od 4 godine i 180 dana.
- 7) Vremenski razred preko 5 godina i zakljucno sa 6 godina, sa srednjom tacnom od 5 godina i 180 dana.
- 8) Vremenski razred preko 6 godina i zakljucno sa 7 godina, sa srednjom tacnom od 6 godina i 180 dana.
- 9) Vremenski razred preko 7 godina i zakljucno sa 8 godina, sa srednjom tacnom od 7 godina i 180 dana.
- 10) Vremenski razred preko 8 godina i zakljucno sa 9 godina, sa srednjom tacnom od 8 godina i 180 dana.
- 11) Vremenski razred preko 9 godina i zakljucno sa 10 godina, sa srednjom tacnom od 9 godina i 180 dana.
- 12) Vremenski razred preko 10 godina i zakljucno sa 15 godina, sa srednjom tacnom od 12 godina i 180 dana.
- 13) Vremenski razred preko 15 godina i zakljucno sa 20 godina, sa srednjom tacnom od 17 godina i 180 dana.
- 14) Vremenski razred preko 20 godina, sa srednjom tacnom od 25 godina.

4. U svrhe čl. 78đ stav 1, 78h stav 2, 78i stav 1, 78j stav 1 tačka 2 i 78l stav 1, sljedeći vremenski razredi za ponovno utvrđivanje iz tačke ovog priloga koriste se u slučaju različitih perioda neto prihoda od kamata:
- 1) Razred od 1 do (f) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 1 godine.
 - 2) Razred od 1 do (g) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 1,5 godine.
 - 3) Razred od (a) do (h) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 2 godine.
 - 4) Razred od (a) do (i) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 3 godine.
 - 5) Razred od (a) do (j) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 4 godine.
 - 6) Razred od (a) do (k) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 5 godina.
 - 7) Razred od (a) do (l) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 6 godina.
 - 8) Razred od (a) do (m) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 7 godina.
 - 9) Razred od (a) do (n) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 8 godina.
 - 10) Razred od (a) do (o) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 9 godina.
 - 11) Razred od (a) do (p) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 10 godina.
 - 12) Razred od (a) do (q) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 15 godina.
 - 13) Razred od (a) do (r) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 20 godina.
 - 14) Razred od (a) do (s) u slučaju perioda neto prihoda od kamata od 25 godina.

5. Propisano raspoređivanje pojednostavljenog standardizovanog pristupa.

1) Osnovni scenario:

- Do 5 godina, za kategoriju transakcionih depozita retails bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 30,77%, 1,15%, 2,31%, 3,46%, 3,46%, 3,46%, 6,92%, 6,92%, 13,85%, 13,85% i 13,85% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;
- Do 4,5 godine, za kategoriju ostalih depozita retails bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 46,15%, 1,00%, 2,00%, 2,99%, 2,99%, 2,99%, 5,98%, 5,98%, 11,97%, 11,97% i 5,98% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;
- Do 4 godine, za kategoriju depozita velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 61,54%, 0,80%, 1,60%, 2,40%, 2,40%, 2,40%, 4,81%, 4,81%, 9,62% i 9,62% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 10 iz tačke 1 ovog priloga.

2) Smanjenje kratkoročnih kamatnih stopa:

- Do 5 godina, za kategoriju transakcionih depozita retails bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 10,00%, 1,50%, 3,00%, 4,50%, 4,50%, 4,50%, 9,00%, 9,00%, 18,00%, 18,00% i 18,00% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;

- Do 4,5 godine, za kategoriju ostalih depozita retaila bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 30,00%, 1,30%, 2,59%, 3,89%, 3,89%, 3,89%, 7,78%, 7,78%, 15,55%, 15,55% i 7,78% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;
 - Do 4 godine, za kategoriju depozita velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 50,00%, 1,04%, 2,08%, 3,12%, 3,12%, 3,12%, 6,25%, 6,25%, 12,51%, i 12,51% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, i 10 iz tačke 1 ovog priloga.
- 3) Povećanje kratkoročnih kamatnih stopa:
- Do 5 godina, za kategoriju transakcionih depozita retaila bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 51,54%, 0,81%, 1,62%, 2,42%, 2,42%, 2,42%, 4,85%, 4,85%, 9,69%, 9,69% i 9,69% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;
 - Do 4,5 godine, za kategoriju ostalih depozita retaila bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 62,31%, 0,70%, 1,39%, 2,09%, 2,09%, 2,09%, 4,19%, 4,19%, 8,38%, 8,38% i 4,19% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga;
 - Do 4 godine, za kategoriju depozita velikih nefinansijskih klijenata bez ugovorenog roka dospijeća iz člana 78b ove odluke, što rezultira u 73,08%, 0,56%, 1,12%, 1,68%, 1,68%, 1,68%, 3,37%, 3,37%, 6,73% i 6,73% depozita bez ugovorenog roka dospijeća ove kategorije koja je raspoređena u vremenske razrede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11 iz tačke 1 ovog priloga.“

Član 20

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. jula 2025. godine.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O. br. 0101-5224-2/2024
Podgorica, 26.06.2024. godine

**PREDSJEDAVAJUĆA
G U V E R N E R K A**

dr Irena Radović, s.r.